

Broj 118. prosinac, 2017.

GLASNIK

Kotorvaroškog kraja

*Čestit Božić i
blagoslovljena 2018. godina!*

A detailed black and white illustration of a nativity scene. In the center, the Virgin Mary is seated, holding the infant Jesus. To her right, Joseph stands with a staff. An angel with large wings is positioned in the upper left, holding a white dove. The scene is set in a stable with a manger containing the baby. Various animals, including a cow, a donkey, and sheep, are present. A bright star shines in the sky above the manger. The background shows a simple wooden structure.

Izdavač:

Župni ured Rođenja B. D. M.

78220 Kotor Varoš

Tel./fax: 051 785 050

E-mail: mladi-kotorvaros@blic.net

www.kotorvaroskadolina.com

Redakcija: **Viktorija Barišić, Luca Koroman, fra Zoran Mandić, fra Juro Tokalić, fra Anto Šimunović, fra Petar Karajica, fra Marko Bandalo, fra Stipo Karajica, fra Stipo Marčinković**

Glavni urednik: **Fra Zoran Mandić**

Tehnička obrada: **Viktorija Barišić**

Tiraž: **500 primjeraka**

Tiska: **JP „Centar za kulturu, sport i informiranje“ Kotor Varoš**

Časopis izlazi dvomjesečno

Primjerak besplatan

Iz župnih matica

STATISTIČKI PODATCI IZ ŽUPNIH MATICA ŽUPA SOKOLINE

u 2017. godini

Krštenih: -

Vjenčanih: -

Umrlih: -

3 pričešćenih u župi Vrbanjci

STATISTIČKI PODATCI IZ ŽUPNIH MATICA ŽUPA VRBANJCI

u 2017. godini

Krštenih: 1 (Ž)

Vjenčanih: -

Umrlih: 2 (1 M, 1 Ž)

STATISTIČKI PODATCI IZ ŽUPNIH MATICA ŽUPA KOTOR VAROŠ

u 2017. godini

Krštenih: 1 (M)

Vjenčanih: -

Umrlih: 16 : 10 (Ž), 6 (M)

Dovezeno 8 (Ž) i 3 (M)

Draga braćo i sestre,

naši životi sastoje se od trenutaka. Neke smo jako dobro upamtili, nekih se sjećamo kroz maglu, a neke smo potpuno zaboravili. Zapravo, kada bismo htjeli mjeriti te trenutke vidjeli bismo da smo većinu zaboravili. Mnogo razloga može biti zašto smo nešto zaboravili. Ali tome zašto smo neke trenutke zapamtili, najčešće je, ako ne i uvijek, samo jedan razlog. Zato što su nam bili posebni. Svaki na svoj

način, neki posebniji od drugih, ostali su nam u pamćenju. Ponekad su to trenutci provedeni s dragim i voljenim osobama, ponekad trenutci uspjeha. Ipak, nisu to uvijek lijepi trenutci. Često nam se u sjećanje urežu događaji koji su na

poseban način obilježili naše živote, ali nam nisu dragi i možda bismo ih najradije zaboravili.

Kako god bilo, svi ti događaji služe nam u šumi života kao putokazi, po njima procjenjujemo sve one događaje i osobe koje čine našu svakodnevicu. Jer takvi događaji i osobe imaju snagu učiniti našu svakodnevicu boljom ili lošiju, dodati još više svjetla ili je potamniti.

Ipak, postoji jedan događaj koji se ne može mjeriti niti s jednim drugim događajem naših života. Događaj je to koji proizlazi od osobe s kojom se ne može mjeriti nijedna osoba u našem životu. Ta osoba i taj događaj zauvijek su promijenili povijest, a jednako snažno i danas dodiruju naš svijet. To je događaj koji se dogodio jer nas želi promijeniti. Događaj je to jednog rođenja, rođenja osobe koja je došla među nas samo s jednim razlogom – jer želi da nam postane najposebnija osoba života svakoga od nas. Njegovo ime je Isus Krist!

Svjedoci smo kako se svake godine naši domovi, crkve i gradovi posebno uređuju u iščekivanju tog posebnog dana. Kroz četiri nedjelje došašća, kao vjernici, pripremamo se kako bismo Božić dočekali na prikladan način, kako bismo ga učinili drugačijim od ostalih dana, kako bismo ga učinili posebnim. No jednako tako, svjedoci smo kako nam to često ne ide za rukom. U silnim nastojanjima da Božić učinimo posebnim danom, mnogo uloženog truda često se učini uzaludnim jer uvijek nešto nedostaje. Koliko god naše božićno drve bilo lijepo ukrašeno, jasllice na svome mjestu, blagdanski stol pripremljen, božićne pjesme savršeno otpjevane, dogodi se ono što se ne bi smjelo dogoditi. Zaboravimo slavljenika. Postanemo slični ostatku svijeta koji slavi Božić, jer budi lijepe osjećaje. No Božić se ne sastoji u tome da budi lijepe osjećaje: on je itekako stvaran. Jedna obitelj, neprihvaćena među ljudima donosi na svijet njihova Spasitelja, kojega mogu prepoznati samo oni koji su otvorena i jednostavna srca. Spasitelj koji je došao svim ljudima, od mnogih biva odbačen. To je stvarnost Božića. Posebnost Božića ne čini njegova udobnost i komfor, nego ljubav koja trpi. Od prvog trenutka svoga dolaska na svijet, ljubav je to koja je odbačena i trpi. Ali ona i dalje ljubi i poziva nas da joj se pridružimo. Poziva nas da uočimo među nama one koji trpe i u njima prepoznamo tu istu ljubav. Svjedoči nam da ne možemo biti istinski sretni i ne možemo ući u dubine Božićne tajne ako nismo spremni učiniti isto – ljubiti bez suzdržavanja, ljubiti jer smo ljubljeni, čak ako treba i trpjeti zbog ljubavi.

Podsjetimo stoga ljude oko nas svojim primjerom da Božić nije samo jedno u nizu slavlja kojeg se rado sjećamo, da se on ne slavi samo na način koji se može vidjeti. Božić se slavi tamo gdje je skrovito, kao i dijete rođeno u skrovitosti štalice, kojeg su tražili oni koji su znali gdje treba tražiti i nisu odustali dok ga nisu pronašli.

S ovim mislima i željom da pronađete Malenog Spasitelja u skrovitosti, mi vaši fratri (fra Zoran i Fra Juro), želimo vam svima čestit Božić i blagoslovljenu Novu 2018. godinu!

Svi Sveti i Dušni dan

Neće više biti noći; i neće trebati ni svjetla od svjetiljke, ni svjetla od sunca, jer će nad njima svijetliti Gospodin, Bog, i on će kraljevati u vjeka vjekova. (Otk 22,5)

Kad prođe Gospojina, Rokovo, Patroni župa, Obljetnica prisilnog izгона našeg naroda s nestrpljenjem i radošću očekujemo svetkovinu Svih Svetih i Dušni dan, jer kroz te dane naš kraj uvelike oživi.

Ove godine, naši fratri napravili su dobar raspored te su mnogi uspjeli doći na groblja

svojih najmilijih. Za Svi Svete i Dušni dan vjernici mole za duše svojih dragih pokojnika, za njih pale svijeće na grobovima, prisustvuju svetoj misi i tako povezuju se u

svojim molitvama s njima.

Dobri Gospodin udijelio nam je vrlo lijepo vrijeme tako da je bilo prekrasno vidjeti mnoštvo naših ljudi kako s vjerom i pobožnošću obilaze naša groblja. Posebno moramo istaknuti veći broj vjernika koji se skupio na grobljima u Čepku, Bilicama, Orahovi, Vrbanjcima, Rokovu, Šibovima, Zabrdju, Plitskoj. Može se reći da su ove godine skoro sva groblja bila dobro posjećena. Kako je običaj da vjernici jedni druge zovu na „užinu“ skoro na svakom groblju je bio pripremljen ručak za sve prisutne.

Kroz ove dane vidjelo se da je naš grad oživio jer su ulice, trgovine i općinski uredi bili kreteni našim ljudima koji su vadili osobne dokumente te iskoristili priliku za susrest s najdražima koji su raseljeni diljem Europe i svijeta.

Fra Zoran Mandić

Završena akcija izgradnja kuće obitelji Radačić

Karitativna udruga franjevaca Bosne Srebrene *Kruh svetog Ante*, podružnica u Hrvatskoj pokrenula je početkom ove godine akciju pomoći obitelji Radačić za izgradnju nove kuće. Višemjesečna akcija je ovih dana završena, te je u subotu, 14. listopada kuća uz svečani blagoslov, kojeg su obavili fra Stipo Karajica, župni vikar u Sesevskoj Sopnici i voditelj *Kruha sv. Ante* u Hrvatskoj i fra Oktavijan Nekić, vikar samostana u Našicama, predana za stanovanje obitelji Radačić u mjestu Donja Motičina kod Našica. Nakon napisa na KV-stranicama, reviji *Svjetlo* riječi i drugim društvenim mrežama o teškim uvjetima u kojima je živjela obitelj Radačić, probudile su se velike emocije dobrih ljudi, te je mreža solidarnosti počela brzo stizati od ravne Slavonije, južne Hrvatske, susjedne Bosne i Hercegovine, pa sve do Austrije, Njemačke i Švicarske. Prvi u pomoć su pritekli raseljeni Kotorvarošani, jer Perkarod. Marić je rodom iz mjesta Jakotina u Kotor Varošu, zatim rodbina, dobročinitelji, prijatelji i članovi *Kruha sv. Ante*.

Nakon dobivanja potrebnih suglasnosti i razumijevanja nadležnih službi u Općini Donja Motičina i načelnika Željka Kovačevića, radovi su započeli krajem lipnja i trajali do listopada ove godine. Zahvaljujući projektantskom uredu *Urbani prostor iz Zagreba, vl. Damiru Milišiću*, koji je osim novčanog priloga, *pro bono* izradio i projekt obnove kuće, zatim građevinskoj firmi *Elektro-Lovošević iz Našica*, vlasniku Pavi Lovoševiću, voditelju gradilišta Marinku Klausu i njihovim radnicima koji su radili i radove izveli stručno, dobro i u okviru dogovorenih rokova, dajući pri tome i svoj doprinos, izvodeći dio radova besplatno. Stručni nadzor radova besplatno je vodio ing. građ. *Jozo Petrušić*, ugradivši na taj način svoj doprinos obitelji Radačić. Za unutarnji izgled, namještaj i pokućstvo pobrinuli su se kotorvaroška braća Barić iz firme Barićprema iz Đurđenovca, a za vanjski

izgled, počevši od prozora i vrata, pobrinuli su se poslovni partneri Ivo Kljajić i Ivica Jakovljević iz firme Saltech iz Đurđenovca. Ugradnju termo-fasade i uređenje okoliša financijski je pomogla Perkina rodbina Marići, kojima od srca zahvaljujemo za rodbinsku osjetljivost.

Ukupna financijska vrijednost izvedenih radova s namještajem i pokućstvom iznosila je 184.000 Kn. Nakon što su svi radovi financijski podmireni udruga *Kruh sv. Ante Franjevačke provincije Bosne Srebrene – Zagreb, zajedno sa svećenicima-franjevcima iz župa Kotor Varoš, Sokoline i Našice* zahvaljuje u ime obitelji Radačić svim dobročiniteljima, čitateljima revije *Svjetlo* riječi koji su se rado odazvali i uključili u pomoć izgradnje ove kuće, kako bi i Hvala i neka sve blagoslov sv. Ante zagovara i prati!

Oni nakon svih godina mukotrpnog života, uz zajedničku pomoć lakše prevladali životnu neimaštinu i tako stekli vlastiti domo. I na ovom primjeru, kao i na brojnim drugima zorno se potvrđuje kršćansko i ljudsko načelo, kako je pomaganje dar, a blagoslov, sreća i zadovoljstvo dolaze kad s drugima dijelimo ono što imamo.

Obitelj Radačić, supružnici Vinko i Perka, zajedno sa sinom Stjepanom i kćerkom Ana Marijom su na dan primopredaje kuće za uzvanike, dobročinitelje, izvođače radova, rodbinu, prijatelje i susjede upriličili prigodnu okrijepu, i tom prigodom su izmijenjene suze radosnice, a najviše zahvala i želje s blagoslovom ispunjen život u novom toplom domu.

Akcija je uspješno završena, a kako je i obećano slijedi popis dobročinitelja za obitelj Radačić: Sanja Marić, Zagreb 1500 Kn, Tomislav Karajica, Hamburg 7300 €, Anto Brtan, Jajce 200 Kn, Stipo Pranjić, Kotor Varoš 50 €, Ilija i Nada Pranjić, Klagenfurt 150 €, Agro-Honor, Beli Manastir 500 Kn, Milorad Bandalo, Kutjevo 100 Kn, Mato Kljajić,

Wels 100 €, Marko Pranjković, Kotor Varoš 572 Kn, Hongoldonia, Zagreb 500 Kn, Jako Jelušić, Kapfenberg 100 €, Anita Grgić, Meckesheim 200 €, Jakov i Janja Marković, Zagreb 5250 Kn, Urbani prostor, Damir Milišić, Zagreb 1000 Kn + projekt, Dragoslav Marić, Nürtingen 500 €, Ivica Grgić, Kotor Varoš 100 CHF, Jelica Topalović, Linz 50 € Mara Pavković, Široki Brijeg 1500 Kn, Sanja Petrušić, Zagreb 200 Kn, Tadija Čakarić, Weigelsdorf 110 €, Ana Marić, Njemačka 100 €, fra Petar Karajica, Dobrinja/Sarajevo 150 €, Kotorvaroški Hrvati Koruške, Austrija 1900 €, Ivan i Nediljka Karajica, Zaprešić 800 Kn, Kata i Marina Pranjković, München 200 €, Marko Bjelobrk Capo, Kaštel Stari 300 Kn, fra Marko Kovačić, Jajce 1000 Kn, Luka Jakovljević, Kutjevo 100 €, Pero i Ora Batljan, Koprivnica 100 €, Dado i Ružica Batljan, Koprivnica 20 €, Oliver i Matea Batljan, Koprivnica 20 €, Kruno i Mara Grubišić, Njemačka 40 €, Marko i Štefica Grgić, Njemačka 20 €, Boro i Jela Batljan, Koprivnica 50 €, Filip i Mara Batljan, Koprivnica 100 €, Lošo i Kata Grgić, Austrija 50 €, Ilija i Manda Batljan, Austrija 50 €, Zoran i Manda Batljan, Koprivnica 50 €, Ivica i Dragica Kljajić, Austrija 50 €, Marijan i Ružica Šubara, Austrija 50 €, Mara Kljajić, Virovitica 100 Kn, Josip i Svjetlana Kljajić, Virovitica 100 Kn, Ermin Fejzić, Brčko 20 €, Goran Ritan, Banja Luka 50 €, Pero Jović, Doboj 40 €, Josip Papak, Prozor/Rama 30 €, Ivo Manović, Jakotina 50 €, Stipo Marić, Jakotina 50 €, Franjo Đogaš, Zagreb 200 Kn, Ivana Mihaljević, München 100 €, Anto i Kaja Karajica, Salzburg 100 €, Miroslav i Mara

Knežević, Zell am See 100 €, HKM Rotterdam, fra Mišo Sirovina 1450 €, fra Kristijan Montina, Kufstein-Sparchen 100 €, Ankica Soldo, Kufstein-Sparchen 100 €, Silvija Kokutek, Seona 100 Kn, Zorka Kljajić, Seona 100 Kn, Ivka Jakobek, Seona 100 Kn, Jela Gašić, Seona 100 Kn, Mira Miletić, Seona 100 Kn, Ilija Marić, Zagreb 1000 Kn, Marko Marić, Zagreb 100 €, Željko Jurić, Zagreb 1000 Kn, Tvrtko i Andreas Marić, Vilach 150 €, Ivan i Manda Grgić, Meckesheim 100 €, Ivan i Ana Ramljak, Zagreb – Dubrava 1500 Kn, Glovia d.o.o. Zagreb, Stipe Babić 1000 Kn, Šimun Babić, Zagreb 1000 Kn, Branislav Beljo, Zagreb 100 €, Mato i Anđa Marić, Kotor Varoš 50 €, Kotorvaroški Hrvati i prijatelji, Wels 500 €, Gordana Marić, Weinrich 1000 €, Bogdan Marić, Weinrich 500 €, Marko Grgić Kiza, Kloštar Ivanić 500 Kn, Zvonko Marić None, Dugo Selo 50 €, Spomenko Marić, Leibnitz 150 €, Općina Donja Motičina, načelnik Željko Kovačević 2000 Kn, Goran Anđelić, Donja Motičina iskop i odvoz šute 2000 Kn, Saltech d.o.o. Đurdenovac, Ivo Kljajić i Ivica Jakovljević, prozori i vrata 9500 Kn, Župa Sv. Antuna Padovanskog, Našice šporet i hladnjak 5700 Kn, Barićoprema, Đurdenovac kuhinjski namještaj i sobna vrata 9156 Kn, Frida-Mijić d.o.o., Sesvetski Kraljevec keramičke pločice 4000 Kn, Elektro-Lovošević, Našice elektroinstalaterski radovi 4500 Kn, Tomislav i Slavko Uremović, Našice građev. materijal 1500 Kn, Tvrtko i Andreas Marić, Vilach fasadna boja 2442 Kn.

Kd Kruh sv. Ante – Zagreb, S. Karajica

Sveti Nikola Tavelić u Baščini

U pravoj snježnoj zimskoj idili okupilo se deset naših župljana na groblju Baščina. Misno slavnje predvodio je fra Zoran Mandić u kapelici u koju su svi uspjeli ući zbog hladnoće i snijega. Okupili u se na Svetoj misi u čast prvog hrvatskog sveca sv. Nikole Tavelića čiji život je pokušao župnik u kratkoj propovijedi protumačiti. Nakon Svete mise misari su se zadržali ispred groblja uz iced i piće koje su pripremili Mira i Efan Vidić.

Viki

Misa Zornice

Posebna pobožnost gaji se kroz mise zornice u svim našim župama. To su mise koje se slave u Adventu u ranim jutarnjim satima u svitanje dana. Misa se ni po čemu ne razlikuje od nedjeljne. Većina onih koji krenu na Zornice idu kroz sva četiri adventska tjedna. To je na neki način duhovna obnova. Mnogi se u to vrijeme ispovjedu, a bude puno i pričesti tijekom Adventa. I mise zornice imaju pokornički značaj, jer valja ustati vrlo rano da se stigne u crkvu.

U našoj crkvi svako jutro u 6,30 održavale su se mise zornice gdje se u prosjeku okupljalo oko dvadesetak župljana a poslije mise svi bi bili pozvan na kavu ili čaj u župni ured.

Viki

Sjeti se...

Sjeta... Prvi osjećaj duše nastao udahom zraka i mirisa doma, korakom na zemlji od koje bijah stvoren. „*Duševno stanje blage tuge i čežnje ili sjećanja na drago, lijepo ili izgubljeno.*“ Javi se svaki puta kada se sjećaš onoga što je bilo, što je prošlo, što je ostalo, zastalo, nestalo... Je li taj osjećaj negativan ili pozitivan, loš ili dobar? Ovisi čega se sjećaš! A da bi se sjećao trebaš pamtit. Pamtiš li ili zaboravljaš ono što te čini osobom koja jesi? Kako bi mogli nešto obilježiti nužno je upamtiti, prenositi, sjećati se.

Dvadeset i pet puta okrenusmo se oko Sunca od dana kada sam imao sedam. Znam da je tada NEŠTO bilo i da nije bilo dobro. Pamti podatkne kojih bi se mogao sjećati bilo mi je uskraćeno. Fragmente slika koje imam nadopunjavaju mi oni koji imaju snage sami se sjetiti i pričati, prenositi što je TO bilo. Prepričavati priču koju sam samo slušao moglo bi ju osiromašiti, iskriviti, okrnjiti. Oni koji pamte

sami će se sjetiti, a u duši i ponovno proživjeti. Isti imaju obvezu poučiti one koji ne pamte i ne sjećaju se, prenijeti, dati u naslijeđe. Možda se čitatelj upita ima li to smisla? Ima li smisla prenositi takva sjećanja? Sjećanja koja izazivaju sjetu, bol... A ja pitam, ima li smisla svojim dati sebe? Sve što smo proživjeli i preživjeli čini nas osobama kakve smo sada.

Želimo li da nas drugi razumiju budimo im spremni dati sebe, cjelovitog, što znači i onaj dio kojeg se možda i ne volimo sjećati. Prenijevši priču, ne boj se, nećeš prenijeti i sjetu, a ni bol. A tebe, tebe možda oslobodi iste te sjetu i boli, gorčine i učini te sposobnijim za ljubav pa i prema onima koji ju, u našim očima, nisu zaslužili. Ma tko to zaslužuje ljubav? Ljubav je dar!!! Dar je i ponovno kročiti mjestima malog srca svoga, onima gdje si postao i odrastao. U jednom trenutku prisiljen si napustiti mjesto koje te je stvaralo, poći u nepoznato, biti na tuđoj zemlji, gdje te *“bude tuđi pijetli”* i *“nemaš ničeg svoga”*. Protjeran. No... *„Svaka sila za vremena!”* Ima li još te sile koja te izvana tjera od tvoga? Ne, brate, odavno je nema. Stotinu i pedeset duša dođe vođeno sjetom na Bašćinu. *“Zar se ne očistiše desetorica? A gdje su ona devetorica? Ne nađe li se nijedan koji bi se vratio i podao slavu Bogu, osim ovoga tuđinca?”* (Lk 17, 17-18). Svi koji dođoše i ove godine uz sjetu osjetiše i sreću jer opet su tu, ima nas, ima susreta, ima radosti, ima života!! Jedni dođu uvijek, drugi ponekad, neki nikad. Mnogi su toga dana kročili zadnje korake po zemlji koju im njihovi preci namriješe. Razni su razlozi onih koji više na svoju zemlju ne dođoše. Upitam li: „Jesmo li svi mi protjerani?“... Zsigurno će mnoštvo reći jasno: „Jesmo!“ Slažem se, ali samo djelomično. Protjeran si tek kada si prihvatio biti i ostati protjeran! Protjeran si kada ne želiš doći i kada možeš. Doći sjetiti se svega onoga lijepog, dragog, reći bratu: „Falj`nIs`!“, prohodati stazama svoga djetinjstva/mladosti, zapjevati, zaigrati, doći zapaliti svijeću, pomoliti se, zahvaliti...

Tražiš li sebe, tražiš li mir... dođi, sjeti se, obiđi svijet koji te oblikovao, svoj dom i svoje korijenje. Dođi u svoje Kostreše, svoju Bašćinu, dođi na svoju baštinu!!

(povodom 25. obljetnice progona kotorvaroških Hrvata i obilježavanja egzodusa na Bašćini)

Dijamantni jubilej obitelj Ilije i Ljubice Petričević

U dvoje je uvijek lakše živjeti; ako jedno padne drugo će ga podignuti!

Kažu ljubav nema rok trajanja i da se nakon šest desetljeća zajedničkog života može živjeti u slozi i ljubavi, dokaz je bračni par, koji je 24. studenog 2017. Godine obilježio dijamantni jubilej.

Ljubica kaže da je ovih 60 godina prošlo brzo, da su se zabavljali godinu dana i nakon toga su se vjenčali davne 1957. godine. Zajedno su stekli pet kćerki Miru, Ankicu, Dragicu, Slavicu i Božicu, osmoro unučadi i dvoje prauučadi. Ističe da prave tajne za uspješan brak nema.

"Uvijek sam radila s njim, pomagala mu i slušala ga, rekla je Ljubica i dodala da je najvažnije to što su o svemu pričali i razumijevali se.

"On radi svoj posao, a ja svoj i nije bilo nikakvih problema. Prema njenim riječima, možda je tajna uspjeha to što su sve zajedno radili.

"Svađe i nesuglasice se mogu riješiti, ako ima volje. Kad smo imali neke brige ili probleme, sjednemo zajedno i popričamo o njima i sve zajedno savladamo pa nastavimo

dalje", naglasila je ona. Sa riječima supruge Ljubice slaže se i Ilija te kaže da za skladan brak treba puno uzajamnog poštovanja, razumijevanja i tolerancije.

Mi od srca želimo Ljubici i Iliji još dugo, dugo godina zajedničkog života da provedu u zdravlju i veselju u krugu svojih najmilijih.

Viki

Trojke iz Bilica

Kotorvaroški list je objavio priču da su mladi roditelji Draženka i Nenad Komljenović dobili nedavno trojke. Mediji su istaknuli da su Nikolina, Novak i Nikola prve kotorvaroške trojke.

Uvidom u dokumentaciju - prelistavajući objavljene tekstove otkriveno je da su prve trojke rođene davne 1975. godine u Bilicama.

Siromašni roditelji Ivka i Mato Marčinković, koji su već imali četvero djece, dobili su trojke: dvije djevojčice Agu i Ružu i sina Ivicu. Da bi prehranili brojnu obitelj mnogi građani su tada Marčinkovićima pritekli u pomoć. Organizirano je skupljanje novčanih priloga u kotorvaroškim radnim kolektivima, kupljena je krava i crijep za novu kuću. Osiguran je školski pribor i odjeća prilikom polaska trojki u školu. Akcijom na skupljanju novčanih priloga prvih kotorvaroških trojki rukovodila je Konferencija za društvenu aktivnost žena pri OK SSRN.

Bilice su danas puste, u njima nitko više ne živi, ponekad po nekoliko dana ostan Luca i Anto Stipić. Ne znamo što je s prvim trojkama rođenim u Bilicama. Ako pročitaju ovaj članak voljeli bi da nam se jave.

Naše božićne akcije

Stvaranje novih božićnih tradicija je dobar način kako uljepšati Božić želimo li promijeniti svoj život i život drugih oko sebe. Blagdanske tradicije ponekad se pojave slučajno i nastave tako iz godine u godinu. Možemo sami pokrenuti nešto ili se neka akcija spontano dogodi, trebamo ih negovati iz godine u godinu, jer su one prekrasan način da proslavimo Božić.

Mi smo već stvorili jednu takvu tradiciju. A kako bi Božić bio u duhu služenja dobroti, svi možemo dati svoj skromni doprinos. Godinama naša župa za Božić sudjeluje u akciji pravljenja i prodaje kolače, kao i slanja kolača za Caritas Banja Luka. Već nekoliko godina naše vrijedne župljanke ne žale ni truda, ni vremena, ni novaca da same naprave i ispeku kolače koje prodajemo za Božić a novac od prodaje kolače doniramo u Župni Caritas da se podijeli ili pomogne najpotrebnijima u župi. Naše župljanke ne samo da peku kolače već i pleću papuče-priglavke koje također šaljemo u Caritas. Možda nekom je to mala gesta ali kad je od srca velika je gesta biti spreman pomoći nekome.

Ekipa Wels i prijatelji već tradicionalno godinama odvajaju od sebe, skupljaju novac i po dolasku u župu obilaze

stare, bolesne i usamljene. Za svakoga nađu vremena obići, pomoći nekome u novcu ili nekome u hrani. Tako su uradili i ove godine, obišli najpotrebnije i darovali ih s paketima hrane, a neke su i novčano pomogli. Gesta koja treba biti uvijek i svugdje spomenuta ali i upamćena.

Da, i naša pekara "Tradicija" tradicionalno svake godine donira svoje kolače za Caritas Banja Luka. Ne samo kolače, već za svaku prigodu Božića, Uskrsa ili bilo kojeg okupljanja tu su u akciji peći i slati kolače, kifle, šarena jaja, peretke.

Najiskrenije zahvaljujemo svim župljankama, mladima iz Welsa, i svima onima koji su sudjelovali u ovim akcijama za velikodušnu i nesebičnu pomoć. Drago nam je da ima još ljudi otvorena srca koji su spremni odvojiti od sebe i darovati drugima jer unatoč teškoj ekonomskoj situaciji pokazali smo još jednom humanost na djelu i veliko nesebično srce.

Viki

Duhovna zvanja Svećenici i redovnici

KOVAČIĆ Anto, fra Slavko – Rođen u Podbrđu 4. travnja 1935. od oca Jakova i majke Ivke rođ. Vidović. Osnovnu školu završio u Zabrdju, nižu gimnaziju u Kotor Varošu, višu gimnaziju u Visokom, filozofsko-teološki studij u Sarajevu i Rimu, gdje je 1966. magistrirao. U Franjevački red stupio je 14. srpnja 1955. godine, za svećenika zaređen 12. srpnja 1964. Bio je kapelan na Petrićevcu, profesor teologije u Sarajevu i prvi meštar bogoslova, kapelan u Jajcu sa zadatkom da doktorira. Doktorirao je u Rimu 1972. Temom **FRA ANTUN KNEŽEVIĆ, Njegovi pogledi na povijest Bosne i njezine probleme u drugoj polovici 19. stoljeća**. Nakon toga ponovno je predavao na teologiji u Sarajevu do listopada 1980., kada je napustio Franjevački red i svećenički poziv. Radi u Narodnoj i univerzitetskoj biblioteci Bosne i Hercegovine u Sarajevu baveći se proučavanjem naše povijesno-kulturne prošlosti, posebice franjevačke.

KOVAČIĆ Anto, fra Željko – Rođen u Podbrđu 21. siječnja 1944. od oca Pile i majke Kate rođ. Zeba. Osnovnu školu završio je u Zabrdju, gimnaziju na Poljudu u Splitu, filozofsko-teološki studij u Ljubljani. Za svećenika zaređen 1970. Službovao kao kapelan u Puli te od 1972. u Njemačkoj. Napustio svećeničko zvanje i redovnički poziv 1977. Živi u Njemačkoj.

KOVAČIĆ Ivo, fra Anto – rođen u Podbrđu 22. veljače 1922. od oca Mate i majke Kate rođ. Zeba. Osnovnu školu završio je u Kotor Varošu, gimnaziju u Visokom, dvije godine teologije u Sarajevu. U Franjevački red stupio je 29. lipnja 1940. Napustio ga 27. srpnja 1950. Nakon toga završio je medicinski fakultet u Sarajevu te djelovao kao liječnik u Zavidovićima i Zapadnoj Njemačkoj. Živi kao penzioner u Banjoj Luci.

KOVAČIĆ Marko, fra Marko – rođen u Podbrđu 4. srpnja 1938. od oca Stipe i majke Luce rođ. Zeba. Osnovnu

školu završio je u Zabrdju, nižu gimnaziju u Kotor Varošu, višu u Visokom, filozofsko-teološki studij u Sarajevu. U Franjevački red stupio je 14. srpnja 1959., za svećenika je zaređen 10. srpnja 1966. Bio je župni pomoćnik na Plehanu, u Busovači i Breškama te župnik u Kotor Varošu, Banbrdu, Zoviku i trenutno je u Vijaci. Kao kotorvaroški župnik sagradio je župni stan, podigao oko njega i crkve monumentalnu kamenu vrlo lijepu ogradu, sagradio područnu crkvu u Bilicama, te započeo gradnju vjeronaučne dvorane pored župne crkve.

KOVAČIĆ-LUKIĆ Juro, fra Juro – Rođen u Podbrđu 21. svibnja 1943. Od oca Ivana i majke Kate rođ. Kovačić. Osnovnu školu završio je u Zabrdju, gimnaziju u Visokom i teologiju bio započeo također u Visokom. U Franjevački red stupio je 14. srpnja 1965., a napustio ga u ožujku 1967.

MANDIĆ Anto, fra Anto – rođen na Baščini 17. siječnja 1949. godine od oca Ivana i majke Ruže r. Pranjković. Osnovnu školu završio je u Kotor Varošu, gimnaziju u Visokom. U Franjevački red stupio je 14. srpnja 1982. godine a napustio ga je u prosincu 1971.

MANDIĆ Juro, fra Juro – rođen u Bilicama 23. rujna 1963. Od oca mate i majke Ane r. Marčinković. Osnovnu školu završio je u Kotor Varošu, gimnaziju u Visokom. U Franjevački red stupio je 15. srpnja 1982. a napustio ga je u ožujku 1985.

MANDIĆ Mato, fra Mato – Rođen u Ripišću 5. listopada 1950. od oca Ive i majke Mande rođ. Zeba. Osnovnu školu završio je u Kotor Varošu, gimnaziju u Visokom. U Franjevački red stupio je 14. srpnja 1969. a napustio ga je u lipnju 1972.

MANDIĆ Miroslav, fra Miroslav. Rođen u Ripišću, 31. kolovoza 1966. od oca Stipe i majke Ivke rođ. Pezerović. Osnovnu školu završio je u Kotor Varošu, gimnaziju u Visokom. U Franjevački red stupio je 14. srpnja 1985. Student je teologije u Sarajevu.

S. Kovačić, Katolici u kotorvaroškom kraju, Svjetlo riječi, Sarajevo, 1989., str. 165-166.

Razgovor sa fra Jozom Marinčićem, provincijalom Bosne Srebrene

RAZGOVARALI SMO

Za provincijala Bosne Srebrene fra Jozo Marinčić izabran je u proljeće prošle godine. Rođen je 1959. u župi Bučići, općina Novi Travnik, u srcu Srednje Bosne. Studij teologije završio je u Sarajevu gdje je i zaređen za svećenika 1987. Vremenom je obavljao različite službe od kapelana do gvardijana u Gučoj Gori.

Fra Jozo, izabrani ste prošle godine za Provincijala provincije Bosna Srebrene. Imate odgovornu i važnu službu. Provincija Bosna Srebrene je jedna od najvećih provincija u Franjevačkom Redu po broju redovnika.

Možete li nam ukratko predstaviti Vašu Provinciju?

Da, mi smo jedna od najvećih Provincija u franjevačkom redu i najstarija smo institucija u Bosni i Hercegovini, jedina institucija koja vuče svoje korijene neprekinuto od srednjeg vijeka sve do danas. Imamo 320 fratara, 37 bogoslova, 3 novaka, 10 sjemeništara. Mi smo jedna vrlo živa zajednica, naši svećenici djeluju i u inozemstvu od Australije do Njemačke, a u Bosni i Hercegovini smo prisutni u mnogim sferama života, od humanitarne do prosvjetno-kulturne djelatnosti.

U Bosni franjevce narod zove ujacima. Fratre – ujake narod u Bosni voli i poštuje. Što Vi mislite koliko i kako ujaci zapravo rade s narodom po svojim župama? Jeste li Vi osobno zadovoljni angažmanom fratara u Bosni? Koji je Vaš stav o tome?

Zadnji rat je poremetio puno toga i ostavio velike ožiljke na svima nama, kako na našim vjernicima tako i na nama franjevcima jer su neki krajevi gotovo u potpunosti opustošeni (poput i vašeg kraja), a vrlo malo ljudi je ostalo na svojim ognjištima, većinom starijih i bolesnih. Ja sam osobno vrlo zadovoljan kako naši fratri, usprkos svim nedaćama i problemima, ostaju uz svoj narod i ostajali su uvijek zbog čega su i dobili časn naziv ujacima.

I u jajačkom kraju pastoralno ste djelovali. Kakvo iskustvo nosite iz našeg kraja?

Da, bio sam na dvije župe u jajačkom kraju: u župi Dobretići, te u župi i samostanu Jajce. U tom kraju proveo sam oko četiri godine. U Dobretićima sam dočekao demokratske promjene, a rat i progon u Jajcu. Nosim lijepa i pozitivna iskustva pastoralnog rada s tih župa jer je bilo puno svijeta, mladih i djece, a danas sam tužan kad vidim te krajeve bez žitelja i župe bez vjernika.

Ovo poratno vrijeme nosi za sve nas puno teškoća, nerazumijevanja kao i beznada. Osjećaj je kod mnogih da smo se svi izgubili. Što mislite kako danas običnom čovjeku u Bosni dati nadu u bolje sutra? Svjedoci smo i sve većeg egzodusa mladih ljudi pa i čitavih obitelji u inozemstvo. Mnogi od njih govore da idu za boljim životom. Što biste mogli reći o tome!

Rat je neprirodno stanje kada na površinu izađe ono najgore kod ljudi. Već sam spomenuo da je on ostavio prevelike posljedice na Bosnu i Hercegovinu. Puno je ljudi pobijeno, protjerano, nametnut je nepravedan mir, osjeća se opća nesigurnost u državi i u društvu tako da imamo slučajeva da nam sada više mladih ljudi odlazi u inozemstvo nego prije rata upravo jer se ne vide više u ovakvom okruženju. Mlade ljude koji odlaze ne treba olako osuđivati zašto to rade jer nikom se ne napušta rodni kraj i obitelj ako se baš ne mora.

Treba sve činiti da se to promijeni i u ljudima buditi optimizam i nadu čak i onda kad je to nada protiv svake nade. Tu je u potpunosti zakazala država jer su naši krajevi devastirani, uništena je privreda i mogućnost zapošljavanja u mnogim našim selima i gradovima.

Oči mnogih naših vjernika uprte su u Crkvu. Kako danas predstavnici Crkve (biskupi, svećenici i redovnici) mogu nositi svjetlo u ovim tmurnom i burnim vremenima?

Mogu ako i dalje budu vjerni Evanđelju i onomu što je želio sv. Franjo da među ljudima širimo mir i dobro i da, kako to kaže Isus, budemo oni koji će tješiti ožalošćene, ostavljene, osiromašene, uplakane.... Sami se moramo ugledati na primjer našeg Gospodina i onda ćemo moći i nositi svjetlost u tamu mnogih života.

Prije nekoliko dana navratili ste i u našu kotorvarošku dolinu zajedno s ekonomom Provincije fra Nikicom Vujicom i razgovarali s našim fratriba koji djeluju u župama Sokoline, Vrbanjci i Kotor Varoš. Od predratnih preko 10 000 vjernika sada ima oko 250. Kako Vi vidite ovaj naš kraj?

Da obišao sam kraj i ono što sam vidio s jedne strane je tužno jer nema više one vitalnosti i životnosti kao prije rata. Nestalo je ljudi i kuća u kojim je prije rata bujao život. S druge strane zadivljuje borba i hrabrost ono malo ljudi što je ostalo u ovom kraju i koji ne smiju biti ostavljeni i zaboravljeni. Hoće li budućnost nekada donijeti neke promjene nabolje, ostaje nam da vidimo.

Ovo je, kako mnogi govore, moderno vrijeme u kojem se može komunicirati na razne načine zahvaljujući modernoj tehnologiji. Kotorvaroške župe već preko 15 godina izdaju svoje mjesno glasilo GLASNIK KOTORVAROŠKOG KRAJA. Što mislite o takvim lokalnim novinama?

Kao prvo želim vam čestitati na petnaestogodišnjoj obljetnici i zaželjeti vam da i dalje izlazite i dajete točne i pravovremene informacije vašim čitateljima. Lokalni mediji su vrlo važni, posebno za ljude koji žive u tom kraju a i za one koji su izbjegli i morali napustiti svoje ognjište, njima svaka slika ili vijest iz rodnog kraja dobro dođe i podsjeti ih na neka ljepša i sretnija vremena.

Što biste na kraju ovog kratkog razgovora poručili našim čitateljima?

Kao što sam već rekao, Vama i Vašim čitateljima čestitam ovu obljetnicu. Isto tako uskoro nam dolazi najradosnija kršćanska svetkovina Božić kada će, vjerujem i mnogi iz inozemstva doći obići svoju rodbinu i prijatelje i kada će ovaj kraj barem nakratko oživjeti. Svima njima i svima vama dragi čitatelji ovog Glasnika želim od srca Čestit i blagoslovljen Božić i sretno Novu godinu.

Razgovarao fra Zoran

Zamjenska baka

Tog proljeća kad mu je na pješačkom prijelazu putanju prekinuo vozač koji je zažmirio na prometnu signalizaciju, odbacivši bespomoćno tijelo pod vozilo iz suprotnog smjera, Antun je pukom srećom ostao živ.

Nakon višemjesečnog liječenja u Zagrebu tek se sredinom prosinca vratio kući u Mostar. Presječene kraljeznice, bez imalo volje za životom izgledao je poput goluzdravog ptica koji je s velike visine ispao iz gnijezda. Njegov jedinac Miro pravio se da ne primjećuje očev ugašeni osmijeh i noge koje više nikad neće koračati u veliku obiteljsku vinariju, ni drugdje. Sklanjao je pogled sa sivog odsjaja očevih očiju, njegovih mršavih prstiju koji bezvoljno dotiču hranu i tihih stopala, tražeći u svakom trenutku izliku za bijeg iz kuće. Najviše je vremena provodio s rodicom Laurom, koja ga je obasipala mnogim veselim pričama o dogodovštinama u školi i oko nje.

Bližio se Badnjak, a Mirina majka Mila posve je zaboravila na običaj kićenja božićnog drvca.

– Vidiš da je tata loše. Nemam vremena za jelku – pravdala se, iscrpljena brigom za teškog invalida. Zato je Miro taj i iduće Božiće slavio uglavnom u susjednoj zgradi, kod strica.

– Laura će mi pričati viceve, stric Pero će donijeti janje, a strina Ana će okititi jelku i ispeći brdo kolača – govorio je plavokosi i plavooki dječak uvijek uoči rođendana Božjeg sina. Tako je i bivalo sve dok se Laura nije otisnula na studij u Englesku, a Miro je tada već bio gimnazijalac, pa je božićnom drvčetu i kolačima prestao pridavati prijašnji značaj. Tada mu je postalo važnije kako se nakon polnoćke dobro provesti u diskoteci ili drugdje. A odabravši kasnije medicinu u Zagrebu, pretvorio se u mehanizam za učenje koji počesto nije registrirao ni nedjelje ni blagdane. Rijetko je tijekom studija dolazio u Mostar, koristeći svaki slobodan trenutak za druženje sa stručnom literaturom i želeći se u roku domoći diplome i tako opravdati povjerenje strica koji je od Antunove nesreće na plećima sam nosio i vinariju i sve druge brige dviju obitelji, svoje i bratove.

Nakon obrane diplomskog Miro je isplanirao kako će na Božić u staroj obiteljskoj kući obilježiti i ostvarenje svog cilja, čemu se najviše obradovao Antun jer je doživio slaviti uspjeh svog jedinca koji ga je oduševio i viješću o planovima za specijalizaciju iz neurokirurgije.

Mila i Ana očistile su i uredile kamenu jednokatnicu, obiteljsko ljetno odmorište na periferiji Mostara, dok se Miro uz stričevu pomoć pobrinuo za hranu i piće. Nedostajalo je samo drvce.

– Strina, jesi li svoju jelku okitila onim starim nakitom? – obiteljsko zajedništvo podsjetilo ga je na nekadašnji božićni sjaj, i onaj unutarnji i onaj vanjski.

– Starim nakitom? E, nisam. Laura ga je odnijela u London. Što pitaš? – odvrati Ana.

– Želim okititi jelku da mi uljepša slavlje. Htio bih da bude poput one tvoje nekadašnje.

– Čuj, okitila sam jelku u našem stanu, nije ni slična onoj prijašnjoj, ali okitit ćemo još jednu zajedničku i to živu – namignu, obećavši da će od susjeda kupiti pravo drvce ako Miro donese nakit. On se složi, a Ana ga uputi u jednu veliku trgovinu.

Vozeći se prema središtu grada, uz cestu ugleda staricu koja je podizala poklopac kontejnera. Zaustavio se tik do nje.

– Gospođo, mogu li Vam nekako pomoći? – upita, izlazeći iz Audija. Starica na trenutak zastade, okrenu se kako bi se uvjerila da se mladić obraća baš njoj.

– Meni ni Bog ne može pomoći – ravnodušno će ona, nastavljajući pretraživati smeće.

– Možda Vam mogu pomoći da bar pred Božić ne radite to što radite – odvrati mladić ganuto.

– Ne trudite se... Mladi ste, zabavljajte se! – uslijedi neočekivan odgovor.

– Kako ću se zabavljati kad vidim Vas? – posegnu u džep i pruži smotan novčanica.

– Evo... Mislio sam kupiti neki lijep nakit za bor, ali Vama će novac bolje poslužiti.

– Moj mladiću, to je mnogo... Nemojte... Uzet ću samo malo za meso

i kruh – oborivši pogled, žena drhtavom rukom uze samo jednu novčanicu.

– Uzmite sve, slobodno – namignu joj Miro.

– A kako ću Vam se odužiti?

– Nikako. Skuhajte nešto lijepo za blagdane i uživajte.

– Ma, čekajte! Spomenuli ste nakit za jelku – ja Vam mogu pomoći – zasja njezino lice.

– Kako?

– Imam stare ukrase iz nekih boljih vremena, kad je moj muž bio još živ. Meni to ionako više ne treba. Živim u blizini. Da odemo kod mene?

Miro na trenutak zastade iznenađen tom čudnom ponudom, ali ipak pristane. Uskoro se nađe u skromnom ali urednom stanu, prepunom uspomena na neke prohujale dane. Žena pronađe i pred njega stavi staru kutiju.

– Evo ga! – otvori poklopac, a unutra zasjaše darovitom rukom vješto oblikovane i oličene staklene kuglice raznih veličina, ptičice, ledenice, zvonca...

– Ne mogu to uzeti – uzdahnu mladi doktor.

– Morate. Ionako to nemam kome ostaviti. Nemam ni djecu ni unuke, pa bor odavno ne kitim – starica iz kutije izvadi dvije staklene ptičice pa ih brzo spusti na klupko svjetlucavih vrpce.

– U redu, ja ću Vam onda to čuvati... Sad moram ići, ali vratit ću se. Doviđenja i hvala Vam! – ispali on i odjuri, jedva suspregnuvši suze. Došavši kući, odmah strini pokaza kutiju.

– Miro, odakle ti ovo!? – zbunjeno će ona.

– To je dar jedne posebne bake.

– Koje bake? – iznenadi se Ana.

– Uf! Pa ne znam joj ni ime! Baš sam smotan... – Miro se lupi po čelu i ispriča što mu se maloprije dogodilo.

– Čuj, ne vjerujem ti ni riječ, ali odoh ja po jelku pa ćemo je zajedno okititi – nasmija se strina, požurivši kod susjeda, koji joj je izabrao prelijepo drvce čije je grane začas posula inspiracija složnih ruku.

Kad je sve bilo gotovo, Miro se odmaknu i poluotvorenih usta pogleda rezultat.

– Lijepo će ti jelka prekosutra ukrasiti slavlje. I ćaća ti je živnuo otkad si školu skinuo s vrata – i on će moći malo feštati – Ana je bila prezadovoljna.

Božić je protekao baš onako kako je Miro i želio. Dan je započeo misom, a nastavio se uz obilje veselja i ukusne hrane. Antun je punih usta zadirkivao Peru zbog tobože loše pečene janjetine, dok su se Mirini i Anini obrazi crvenjeli od smijeha, a vesela je bila i Mila – iz duboke posude sipala je šalu za šalom, kao da je željela

nadoknaditi sva propuštena slavlja. Samo je nedostajala Laura. Javila je da će doći na Stjepandan. Prevoditeljski joj posao ne da putovati baš uvijek kad ona poželi.

Čim je stigla, požurila je do Mire koji je u staroj kući još gazio dubokim snom.

– Ustaj lijenčino, prespavat ćeš i Novu godinu! Sretan ti Božić! – njezina vika probudi mladog doktora i još pola susjedstva.

– Sretan Božić i tebi! – on je dočeka toplim zagrljajem, a zatim pokaza jelku.

– Vidi je! Slični na onu našu starinsku! – Laura se oduševila.

– Takvu sam i htio – oči mu zasjaše.

– Izvoli, raskomoti se, a ja se brzo vraćam. Idem čestitati Božić svojoj zamjenskoj baki – umalo sam zaboravio! – zbrza Miro, odjenu kaput i izjuri, ne sačekavši da mu rodica bilo što kaže.

– Zamjenskoj baki? – ponovi ona u čudu, ne mogavši skinuti pogled sa staklenih ptičica, ušuškanih u gnijezdu od svjetlucavih vrpce navrh božićnog drvca.

Podsjetimo se što je nekad bilo i što je zapisano početkom ovog tisućljeća

Ovdje u cjelosti prenosimo objavljene članke u našem Glasniku 2007. godine

Šestogodišnje premošćivanje zavičaja

U smiraj već davnog 1. prosinca 1999. godine nekolicina entuzijasta okupili su se u prostorijama Župnog ureda u Kotor Varošu kako bi pokušali premostiti razdvojene obale ratnom stihijom okruženog i zahvaćenog kotorvarškog kraja, čovjeka i srca. Sa stajališta i ukupnog uvida, razumijevanja, dojma i doprinosa adresata „Glasnik“ vrlo brzo postaje važnim i vrijednim medijem, (pro)nositeljem zanimljivih i uvijek nedostatnih vijesti, štiva i slika iz rodno kraja i o njemu u daljini i blizini. Bliskija i bolja veza tada nije postojala s onima koji nisu mogli, nisu htjeli, nisu smjeli...ostati niti opstati u rodnom kraju.

Ovih dana otvoren je završeni most u Novom selu, samo u jednom od sela kotorvarške doline. Most koji je nekoć povezivao dvije strane, dvije obale, opet je u svojoj službi. O mostovima je pisao i Ivo Andrić: „Od svega što čovjek u svom životnom nagonu podiže i gradi, ništa u mojim

očima nije vrijednije od mostova. Oni su važniji od kuća, svetiji su od hramova, podignuti uvijek smisljeno, na mjestu na kojem se križa najveći broj ljudskih potreba i sudbina, i ne služe ničemu što je tajno, ni zlo. Jer, sve to treba nešto premostiti, nered, smrt, besmisao. Jest, sve je to prijelaz, most čiji se krajevi gube u beskonačnosti prema kome su svi naši zemni mostovi samo dječje igračke, blijedi simboli. A naša je nada uvijek s druge strane.“

I poslije letimičnog prelistavanja i pregleda dosadašnjih 63 uređena i objelodanjena broja i njihovih sadržaja, od početnog „Glasa mladih“, pa do novijeg i zrelijeg „Glasnika kotorvarškog kraja“

osobno ih ubrajam među vrijednije mostove našeg raseljenog kraja, duše i neba. Ideja, a samim time i list se stupnjevitio i s mukom razvija i s poteškoćama izdaje i prihvaća, u premošćivanju do željnih čitatelja, sladokusaca, kritičara i određišta.

I ukoliko se baš u ovo vrijeme „Glasnik kotorvarškog kraja“ ukorijeni i zrcali u svakome od nas kao most moje zavičajnosti i moga srca, tada i uz (ne)moguće razložne kritike i distance, unatoč ostajemo vjerni našim izvorima, našim precima, našem kraju i Glasilu, prihvaćajući i njegujući ih s ljubavlju od maksimalnog zauzimanja i nesebičnog doprinosa, pa do optimističnih želja i narednog njegovog svečanog jubileja u nešto ljepšem okruženju i svakovrsnom procvatu našega čovjeka i kraja.

Sretno uredništvu i čitateljima „Glasnika kotorvarškog kraja“.

Fra Stipo Karajica

Radovi u Župi 1999-2006. godina

1999. godina

Cijeli mjesec siječanj i veljača aktivno se radilo na čišćenju i obnovi prostorija župnoga ureda i vjeronaučne dvorane. Koncem mjeseca veljače privedeni su kraju radovi na obnovi vjeronaučne dvorane i minimalne sanacije župnoga ureda.

U ovoj godini u Župi je obnovljena vjeronaučna dvorana, ostakljena i djelomično okrečena župna kuća, kupljen je osnovni namještaj za župni ured i kuću, ulazna vrata i svi prozorina crkvi u Zabrdju su ostakljeni. Očišćena su gotovo sva groblja.

2000. godina.

5. 5. 2000. godine grupa mladih iz župe zajedno s fra Perom organizirala je akciju čišćenja groblja u selu Bilice.

Skriveno u travu i šiblje djeluje izgubljeno i zaboravljeno.

Povratnici Ilija i Luka Marić iz sela Šibovi poduzeli su inicijativu da se pokrije grobljanska kapelica.

Koncem šestog mjeseca ogradili smo groblje u Bilicama

Obnova župnog ureda započela je 3. srpnja 2000. izvođenjem građevinskih i limarskih radova.

Krenuli smo i sa popravkom filijalne crkve u Bilicama. Ta prelijepa crkva teško je u ratu oštećena i potpuno otkrivena. Osam je godina kisnula i čekala na popravak. Svojski smo prionuli na posao i u rekordnom roku ju pokrili, istina daskom i ljepenkom, ali ipak je pokrivena i zatvorena.

Usporedo s ovim poslovima jedna ekipa radnika radila je na čišćenju najvećeg katoličkog groblja na našem kraju, a to je u Plitskoj. Svakodnevno su radnici odvoženi u Plitsku i nazad.

Koncem kolovoza zahvaljujući banjalučkom Caritasu dobivena su sredstva za popravak župne kuće. Prva

je faza (popravak krovne konstrukcije i sanacija oštećenog zida) već obavljena i očekuje se uz Božju pomoć realizacija druge faze.

U mjesecu listopadu popravljena kapelica na bašćinskom groblju. Pokrivena je i lijepo izvana i iznutra uređena, a groblje je temeljito očišćeno i iskrčeno.

Radovi u Sokolinama. Prvo je trebalo očistiti crkvu, kuću i dvorište od smeća i stare vune koju su nezvani gosti domaćini ostavili pored crkve prije nego što će s ovcama krenuti dalje.

Građa (14 m³ daske i građe) stigla je zahvaljujući g-dinu Bogiću i Poplašenu koji su je donirali, ali zahvaljujući i ATP Vrbas iz Jajca na čelu s g-dinom Mijom Crnojom koji su tu građu dovezli na određeno mjesto. Radeći po lijepom vremenu, ali i po kiši i vjetru hvala Bogu crkva je pokrivena opet daskom i ljepenkom kao i župni ured. Sada se u župnoj kući može prespavati i ogrijati. Sanirali smo jedan dio betonskih oluka na crkvi u Zabrdju, a i okrečili smo crkvu.

2001. godina

U mjesecu svibnju smo priveli kraju neke radove u župnom uredu u Sokolinama kao što su izlijevanje betonske ploče na oštećenom dijelu, žbukanje (malterisanje) zidova, vodo i elektroinstalacije.

Desetak dana prije Iline započeti su radovi na groblju u Plitskoj. Možemo slobodno reći da smo u rekordnom vremenu kapelicu pokrili daskom i ljepenkom, ostaklili i postavili ulazna željezna vrata a postavili i kapiju na ulazu u groblje.

Stipo Lovrenović iz Sokolina dovezao je i postavio dvojna vrata na župnu crkvu u Sokolinama koja je napravio u Kutjevu.

2002. godina

Prvog tjedna u veljači privedeni su kraju radovi na elektrifikaciji zvona crkve sv. Franje i postavljanju elektrouređaja u Vrbancima.

Tijekom mjeseca ožujka privedeni su kraju radovi na elektrifikaciji crkve i osposobljavanju električnog zvona na crkvi sv. Leopolda u Zabrdju.

Početkom mjeseca travnja skupina ljudi

koji pripadaju groblju Čepak započeli su radove oko uređenja ograde na groblju sv. Marka u Čepku.

Dvojica mladih ljudi iz Župe Vrbanjci Anto Piličić zv. Šiško i Marko Čolić postavili su nove prozore i vrata na grobljansku kapelicu u Lukama-Vrbanjci koja su napravili i donijeli iz Švicarske.

Prilikom uklanjanja ostataka tornjeva naše crkve velike betonske stupce smo iskoristili za popravak porušenog mosta u Lukama prema Jakotini. Na taj način su započeli prvi radovi na uređenju puta prema Jakotini, a već su u tijeku i radovi na čišćenju grobalja.

Građevinska firma „Komotin“ iz Jajca započela je 27.5. radove na sanaciji naše crkve. Najprije se pristupilo uklanjanju ruševina dvaju tornjeva

Uspjeli smo zahvaljujući Bogu i dobrim ljudima makar privremeno završiti s radovima na kapeli u Bilicama 15. lipnja i pokriti je crijepom. Željeli smo da na Petrovo kapelica dočeka svoje Bilićane u ljepšem ruhu. Uz crijep postavili smo jedan dio limarije.

Uspješno se odvijaju radovi na sanaciji naše župne crkve a dobili smo i cjelokupnu građu zahvaljujući nesebičnom zauzimanju našega župljanina vlč. Slave Grgića, župnog vikara u Drvaru koji je svojim poznanstvom osigurao jelovu građu.

Tvrtka Komotin dovezla je i velike čelične šipke kojima će se opasati i zategnuti vijenac naše oštećene crkve i to je velik korak u sanaciji konstruktivnog dijela naše crkve. Koncem mjeseca zauzimanjem našega najstarijeg svećenika fra Marka Kovačića i g-dina Joze Poplašena iz Dobretića dobili smo vrijednu donaciju u colarici daske koja iznosi 24 m³ rezane daske kojom će se pokriti naša crkva.

Drugu polovicu mjeseca studenog iskoristili smo za izvođenje građevinskih radova na filijalnoj crkvi sv. Ilije u Jakotini. Dobrovoljnim priložima Jakoćana u iznosu od 2000 eura uspjeli smo postaviti krovnu konstrukciju i pokriti crkvu nepropusnom ljepenkom, a nadamo se da ćemo do ljeta pokriti crkvu i crijepom, te ograditi crkveno dvorište.

U studenom hrabri momci iz poduzeća u

Kreševu i po velikoj studeni otpočeli su prve korake uklanjanja snijega s krova i postavljanja prvih kvadrata bakra. Zbog velike količine snijega morali smo pred sami Božić prekinuti započete radove, ali ipak smo zadovoljni da je već dvije trećine crkve pokriveno bakrom.

2003. godina

10. svibnja ove godine konačno smo priveli sve limarske radove kada je u pitanju pokrivanje naše crkve bakrom, postavljanje bakarne gromobranske instalacije i suvremenih bakarnih snjegobrana na župnoj crkvi.

Započeli smo radove na čišćenju groblja u Duratovcima i već postavili gotove sve betonske stupove, a dok stignu preostali postaviti ćemo i gustu pletenu žicu tako da ćemo i ovo zadnje naše groblje urediti i dovesti u ono stanje kako i dolikuje svetome mjestu.

Budući da je lijepo vrijeme poduzeli smo nekoliko građevinskih radova na župnoj kući u Sokolinama te smo postavili željeznu bravariju i ostaklili dio površine u potkrovlju župne kuće, a također smo uradili kompletnu željeznu ogradu na stubištu i time smo još više kuću uredili za moguće sastanke i susrete.

Naša župljanka Manda Martinović iz Jakotine, koja trenutno živi u Münchenu, darovala je zvono za tu crkvu težine 96 kg koje je napravila firma Tržec iz Zagreba. Zvono je prevezeno i postavljeno na crkvu u Jakotini koje je na blagdan svetoga Ilije zvonilo nakon gotovo 12 godina prekida.

Vođena je i akcija za obnovu ograde na groblju u Vrbanjcima, za popravku i farbanje ograde oko crkve svetoga Franje, kao i jedan dio poslova na kapeli na groblju. Moramo

napomenuti da je sva ograda oko crkve popravljena i lakirana.

U listopadu radnici firme "Komotin" krenuli su s radovima na zvonnicima crkve.

U mjesecu studenom u dvorištu župnoga ureda izvedeni su zidarsko-klesarski radovi na sanaciji porušenoga zida koji je stradao prilikom pada i miniranja tornja crkve. Radilo se i na uređenju župnoga dvorišta, posebno mjesta, gdje je križ utisnuo svoj oblik prilikom pada na zemlju i tu je ostavio trajni pečat.

2004. godina

Početak mjeseca ožujka, nakon duge i mučne zime započeli smo radove na obnovi zvonika naše crkve i nadamo se da će do Uskrsa makar jedan zvonik biti završen.

Prve subote u listopadu hrabri, složni i odgovorni mladići i muževi iz Orahove, najvećeg hrvatskog sela u našoj općini, izveli su svojim snagama građevinske radove na pokrivanju filijalne crkve sv. Ive Krstitelja u svom selu do kojega je vrlo teško doći.

Zahvaljujući vrijednim stanovnicima sela Zagrađe koji su prikupili određena novčana sredstva, naši su ujaci organizirali postavljanje novog krova na tamošnjoj grobljanskoj kapeli.

Početak mjeseca prosinca čistilo se i uređivalo crkveno dvorište: odvezena je velika gomila staroga željeza, a ostaci materijala od zapaljene crkve odvezeni su na deponij. Sada se možemo pohvaliti da je crkveno dvorište potpuno uređeno i oslobođeno svega suvišnoga što je narušavalo sklad i ljepotu ovoga prostora.

Tvrtka „Promeks“ položila je kabel za vanjsko osvjetljenje naše crkve i postavljena su rasvjetna tijela koja sa osam različitih mjesta obasjavaju tornjeve i pročelje naše crkve prema projektu arhitekta Mušića. Na taj način naša crkva je dobila posebni svjetlosni plašt koji joj daje još veću ljepotu i krase cijeli grad, a na taj način je vidljiva sa svake točke na prilazu u Kotor Varoš.

2005. godina

Nakon gotovo punih 13 godina u Župi Kotor Varoš zazvonilo je staro zvono na obnovljenom zvoniku crkve Rođenja Blažene Djevice Marije koje je napravljeno 1933. godine u Zagrebu i iste godine postavljeno na staroj crkvi.

Firma Grivi iz Splita koja ima svoje predstavništvo u Kraljevoj Sutjesci izvela je radove postavljanja konstrukcije i elektrifikacije našega zvona tako da od 17. svibnja u podne ponovno poziva sve bogobojazne ljude na molitvu tri puta na dan, a ugrađen je i elektronski bat koji otkucava svaki sat točno vrijeme.

Ove godine vrijedni ljudi sela Jakotine odlučili su gotovo u potpunosti sanirati svoju filijalnu crkvu svetog Ilije, u selu u kojem je preživjela jedina grobljanska kapela i na njoj ostalo malo zvono, iako već od listopada 1992. godine tu nitko ne živi. Minulih godina pokrenuli smo plemenitu akciju uređenja groblja, grobljanske kapelice i zdušno se dali na rekonstrukciju filijalne crkve.

Otpočeli su završni radovi zatvaranja crkve, odnosno postavljanje stakla. Firma Kristal iz Viteza od 3. travnja ove godine nastavila je radove na postavljanju kaljenoga i brušenoga stakla na našoj crkvi. Staklarska firma Kristal obvezala se u sljedećih 60 dana postaviti sve staklene površine na našoj crkvi kaljenim staklom koje je obrađivano, kaljeno i brušeno u Njemačkoj.

Mlada obitelj Ive i Ljiljane Marić iz Podbrđa koji žive i rade u Austriji financirala rekonstrukciju i obnovu kapelice svetoga Ante u Šibovima. Kapelica je poslije rekonstrukcije i fasade konačno dobila svoj lijepi izgled i na ponos je našem cijelom kraju.

U jutarnjim satima 25.7.2005. započeli su radovi oko saniranja terena u Kotorišću na Križu gdje smo uspjeli stvoriti lijepu platformu i iskopati temelje novoga betonskoga križa koji će biti simbol Božje prisutnosti u ovome gradu.

Podignut je novi betonski križ na Križu u Kotorišću, prema nacrtu gdina Ilije Tomića visine 8 m, trinaest godina otkako je stari drveni srušen. Tim povodom u srijedu 13. rujna u 17.00 održano je misno slavlje ispod (ispred) križa, a predvodio ga je fra Marko Kovačić naš najstariji svećenik.

14. studenog na kapelicu sv. Nikole u Baščini postavljeno je malo zvono koje je znak Božjega zova i glasa neba. Zauzetošću majstora Zoke, Ilije i fra Pere kapelica je ponovno okrećena iznutra i izvana fasadeksom te je sada dobila novi i ljepši izgled.

2006. godina

11. travnja ove godine zazvonilo i drugo zvono na našoj kotorvaroškoj ljepotici, težine 800 kg, kojeg su postavili radnici firme "ARM" iz okolice Karlovca koje je na Blagovijest ove godine blagoslovio banjalučki biskup dr. Franjo Komarica. Firma ARM započela je radove postavljanja i elektrificiranja novoga zvona koje se već u ponedjeljak uvečer po prvi puta oglasilo. Od 11. travnja zazvonila su oba zvona.

11. travnja jedna ekipa molera započela je radove sanacije i bojenja pročelja naše crkve kako bi vanjski izgled i ulaz dobio svoj konačni izgled.

17. lipnja na groblju u Šibovima slavili smo blagdan, u narodu

mного štovanog sveca, sv. Antu Padovanskog i u isto vrijeme inaugurirali dva nova zvona za crkvicu koja su darovali sinovi Ilije i Lukice Marić, a također blagoslovljen je novi Gospin kip koji je darovala Antonija, kći Ilije i Mare Marić.

Od 21. kolovoza svi dobronamjerni putnici i prolaznici svojim osobnim automobilima mogu lagano stići do našeg najstarijeg groblja svetoga Nikole Tavelića u Baščini. Zauzetošću vrijednih Bašćinaca, a posebno Jake Jelušića i Pile Grgića, te brigom i efikasnošću župnika fra Pere firma DOO "Momić" uredila je trasu od raskrižja u Rici gdje je nekada bilo postavljeno raspelo sve do skretanja s glavnog puta prema samome groblju u Baščini. Dovezeno je preko 100 m³ nasipa i pijeska i sve je to uvaljano. Sada je moguće do pred samo groblje doći osobnim autom.

Koncem mjeseca rujna župnik fra Pero i majstor Zoka postavili su rostfreini križ u blizini našega najstarijeg groblja u selu Baščina. Još u mirno doba stanovnici toga sela podigli su križ na putu prema Gornjoj Baščini i Bilicama.

Rijetka je činjenica da jedno te isto groblje pripada dvjema različitim župama. To je slučaj s grobljem u selu Postolje na granici između župe

Vrbanjci i Sokoline. Zauzimanjem vrijednoga i pobožnoga Nenada Marića i njegove mnogobrojne obitelji, a i drugih suseljana podignuta je nova kapela na mjestu stare koja je bila u fazi rušenja. Vrijedni majstor Juka Piličić, te njegovi pomoćnici Neno i Martin u mjesecu rujnu uspjeli su pokriti novu kapelu. Koncem mjeseca kapelica je potpuno završena i pred Svi svete slavljen je sveta misa i tom prilikom kapelica je blagoslovljena i posvećena blaženome Ivanu Merzu.

U mjesecu prosincu podignut je sav stari kameni pod u crkvi u Sokolinama, a na platou ispred kuće pok. Jake Mudrog izgrađena je kapelica svetoga Ante

Pred Božić završeni su radovi sanacije poda u crkvi u Vrbanjcima koje smo izveli svojim sredstvima tako da je crkva sada dobila doličniji izgled.

Vjenčanje u Kotorvaroškoj ljepotici Maria i Anite

Još za vrijeme božićnih blagdan dvoje mladih koji trenutno žive i rade u Welsu priopćili su fra Peri njihovu želju da se vjenčaju u kotorvaroškoj župnoj crkvi jer su i sami na poseban način vezani za ovaj kraj, iako je Anita rodom iz župe

Kandija u blizini Bugojna. Tu svoju želju najprije su rekli fra Peri a tek onda roditeljima i bližoj rodbini. Tu vijest fra Pero je objavio našim vjernicima za vrijeme božićnih i novogodišnjih blagdana, ali svi su se pitali tko bi to mogao biti. Ta tajna je otkrivena tek nekoliko tjedana pred

samo vjenčanje kada su Mario i Anita preko župnih oglasa naviješteni kao zaručnici.

Fra Pero je na sebi svojstven način govorio o tome zašto se današnji muškarci ne žene, navodeći različite razloge

protiv takvog koraka i pitao je gdje je u svemu tome mladoženja Mario. Župnik im je govorio o veličini i ulozi koju imaju kao obitelj u društvu i u samoj crkvi. Pozvao ih je na hrabrost i odgovornost uz međusobnu brigu, te da u svome obiteljskom domu gaje duh međusobnog prihvaćanja, tolerancije i razumijevanja. Samo na taj način moći će se ostvariti ideal braka, miran, sretan i blagoslovljen zajednički život. Za tu priliku fra Pero je mladencima pripremio vino koje je sam donio iz Svete zemlje, točnije iz Kane Galilejske.

Kolona oko 50 automobila na čelu sa zastavom hrvatskoga naroda koji je konstitutivan na cijelom području BiH provozala se od Podbrđa do Kotor Varoša i Vrbanjaca te se zaustavila u nekadašnjem hotelu Borik gdje je bilo svadbeno veselje za sve goste. Veselje je potrajalo do kasnih jutarnjih sati, a najveći dio gosta bio je smješten u župnom uredu i po našim obiteljskim domovima.

Hrabrim mladencima Mariu i Aniti želimo Božji blagoslov u obiteljskom životu i zahvalnost što su počastili našu župu i cijeli kraj ovakvim izborom.

Imena i imendani

Lidija je biblijsko žensko ime. Znači žena iz Lidije, pokrajine u Maloj Aziji. U korijenu je asirska riječ luddi i znači ljudi (zanimljiva sličnost s hrvatskom riječju ljudi!) a novozavjetna knjiga Djela apostolska u samo nekoliko redaka crta Lidijin lik. Pišući o propovijedanju apostola Pavla bilježi: "Slušaše tako i neka bogobojazna žena, imenom Lidija, prodavačica skerleta (grimizno bojane tkanine, op. m.) iz grada Tijatire. Gospodin joj otvori srce, te ona prihvati što je Pavao govorio. Pošto se pak krsti ona i njezin dom, zamoli: 'Ako smatrate da sam vjerna Gospodinu, uđite u moj dom i ostanite u njemu.' I prinudi nas". Lidijin je spomendan u kalendaru 3. kolovoza. Inačice imena su Lida, Lidica, Lidika, Lidonka, Lidona. Zaštitnica je bojadisara sukna.

Longin dolazi od latinskog pridjeva longus dug, širok, dalek, velik. U tom osnovnom obliku ime nije učestalo, ali se susreće u inačicama: Longo, Gino, Londin, Đino, Đina, Longa, a zatim i u približnome prijevodu Veljko, Veljka. U kalendaru je sveti Longin 15. ožujka. To je rimski vojnik koji je, kako spominje evangelist Ivan (19,34) mrtvom Isusu na križu kopljem probo rebra. Evangelist Matej zove ga satnikom (27,54) koji je s vojnicima čuvao Isusa na križu. Prema predaji Longin je poslije postao biskup u Kapadociji.

Lovro u latinskom jeziku ima oblik Laurentius, prema rimskom gradu Laurentumu (Lovorov gaj), koji se nalazio južno od Rima, danas CastelPorciano, a korijen imena mu je latinska riječ laurus, lovor, lovorov vijenac ili grančica. Lovro, dakle, znači ovjenčan lovorom. Biljka lovor inače je simbol vječnosti. Ime se raširilo u mnogo oblika, muških i ženskih: Lovra, Lovre, Lovrek, Lovren, Lovrenko, Lovreta, Lovrenac, Lovrica, Laura, Laurencija; zatim Lovorko, Lovorka, Lovrina, Loko, Lola, Lora, Lolica, Lovica, Lokica, Rina, Rinka... I drugi narodi imaju svoje oblike: u Engleza je Lawrence, Larry; u Nijemaca Lorenz; u Danaca Laurids; u Šveda Lars; u Francuza Laurent; u Španjolaca i Talijana Lorenzo, Renzo; u Čeha

Lorenc, Lorek, Loch. Među svecima je najpoznatiji sveti Lovro đakon, u kalendaru 10. kolovoza. Rođen je u Španjolskoj u 3. stoljeću, a djelovao je i živio kao bliski suradnik pape Siksta II. U Rimu. đakoni su, osobito u prvim stoljećima Crkve, imali brigu za crkvena materijalna dobra. Lovro je bio odgovoran za crkvene riznice. To je bilo vrijeme kad su rimske vlasti žestoko progonile Crkvu. Rimski prefekt daje uhititi papu. Znajući što se sprema, papa iz tamnice poruči Lovri da crkveno blago podijeli siromasima. Papu su pogubili, a prefekt od Lovre zatraži blago. Lovro poruči da će mu blago pokazati za tri dana. Kroz to je vrijeme sazvao siromahe i bolesnike kojima je bio podijelio blago. Pokazujući na njih, reče prefektu: Evo crkvenoga blaga! Prefekt osuđuje i Lovru na mučeničku smrt. Naređuje da ga polagano prže na željeznoj rešetki. Životopisac navodi i pojedinost koju bismo mogli nazvati crnim humorom: Lovro, ne mareći za muke, pržeći se na vatri dovikne prefektu: "Već sam pečen s jedne strane, sad me ispeci s druge..." Izdahnuo je 6. kolovoza 258. Nad njegovim grobom oko godine 330. sagrađena je jedna od sedam glavnih rimskih crkava (bazilika), a svi je hodočasnici neizostavno posjećuju. Podaci govore da je Lovrin spomendan svečano slavljen već u prvoj polovici 4. stoljeća. Svetog Lovru slikaju u đakonskoj odjeći s pravokutnom željeznom rešetkom, roštiljem; s knjigom Evandjelja, križem i mučeničkom palmom, pokadšto i kako dijeli milostinju; nekada sa zdjelicom ili vrećicom novca u ruci. Veliki lik svetog Lovre naslikao je Michelangelo na glasovitoj slici Posljednji sud u Sikstinoj kapeli i postavio ga tik pred Krista. U pučkoj se pobožnosti časti kao zaštitnik sirotinje, knjižničara (jer je kao đakon čuvao crkvene knjige!) i svih zvanja koja imaju neku vezu s vatrom: pivara, vatrogasaca, staklara, pekara i kuhara, ugljenara; zatim i učenika, studenata i ravnatelja (direktora)... Preporučuju mu se za dobru berbu vinogradari, a za dobru prodaju gostioničari... U pučkom određivanju vremena njegovim spomendanom

završava ljeto i nastupa jesen. U kalendaru je 21. srpnja i sveti Lovro Brindizijski (1559.-1619.), kapucin s počasnim naslovom crkveni naučitelj. Glasoviti propovjednik, poliglot i diplomat. Posebno je uzimao u zaštitu Židove. Organizirao je Europljane za obranu protiv Turaka. Još je jedan svetac ovog imena: Lovro Justinijani, u kalendaru 5. rujna. Rođen je u Veneciji godine 1381. Bio je redovnik-augustinijanac, biskup i prvi venecijanski patrijarh. Bio je veliki asket, darežljiv prema siromasima. Umro je u Veneciji 1455.

Lucija dolazi od latinske imenice lux (u genitivu lucis), a znači svjetlo, sjaj, jasnoća, u daljnjem smislu: oko, život. Stoga ime Lucija "u prijevodu" znači i Svjetlana, i Jasna (to su izvedenice i od imena Klara). Mnogo je i inačica: Luca, Luči, Cija, Lucana, Lucijana, Lucika, Luja, Lucida, Lucila, Lucijeta... Ima, premda rijetko, i muških oblika ovog imena: Lucije, Lucijan. Strani oblici imena: u Engleza je Lucy; u Nijemaca LuzieiLuzia, Luzinde; u Francuza Lucie i Lucienne; u Čeha Lucka. Više je svetica imenom Lucija, najpoznatija se slavi 13. prosinca. Rodom je iz Sirakuze na Siciliji. Kao kršćanka je uhićena, mučena i mačem ubijena oko godine 303., za velikih progona kršćana koje je provodio rimski car Dioklecijan. Iscrpnijih podataka o njezinu životu nije dugo nađeno. No u novije su vrijeme otkrivene "Lucijine katakombe" i njezina grobna jama, što su pouzdani podaci da je povijesna osoba. Nad njezinim je grobom još u bizantsko vrijeme stajala oktogonalna crkva i velika bazilika.

Vi pitate, fra Juro odgovara

NAGNJEČENJA

PITANJE:

Radim takve poslove da mi se često događaju razna nagnječenja mišića i mekih česti. Kako da sam sebi pomognem u takvim situacijama?

ODGOVOR

Do nagnječenja (latinski contusio) može doći svugdje, osobito na određenim radnim mjestima kao posljedica udarca tupim predmetom, rada za strojem i sl. Na mjestu udarca nastaje krvni podljev, a ako je udarac jak, može doći do oštećenja unutrašnjih organa, kostiju ili zglobova. Kod težih slučajeva, primjerice velikih rana ili kad prijeti mogućnost otrovanja krvi (tetanus), nužna je liječnička terapija. Najbolje je paziti da ne dođe do nagnječenja. Ako ipak do njih dođe, preporučujem sljedeće.

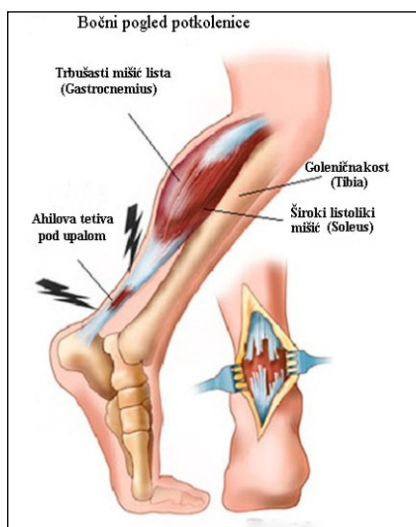

Pranje vodom. Nagnječeno mjesto, osobito ako je nastala rana, isperite čistom ili destiliranom vodom. Nakon toga ozlijeđeno mjesto namažite čistom iscjedinom brđanke (*Arnica montana*).

Luk (*Allium cepa*). Radi sprječavanja otjecanja sameljite ili sitno nasjeckajte luk (kapulu) i stavite ga kao oblog na nagnječeno mjesto. Svaka dva sata stavljajte novi oblog.

Iscjedina brđanke. U litru 70-postotnog alkohola stavite 100 g svježih brđankinih cvjetova (*Arnica montanaeflores*) i ostavite na suncu ili na toplome 14 dana. Nakon

toga tinkturu procijedite i dobro istisnite, ulijte u tamnu bocu pa ostavite 10 dana na tamnom i hladnom mjestu. Iscjedinu opet procijedite i ulijte u tamnu bocu te spremite na hladno i tamno mjesto. Nagnječeno mjesto namažite nevenovom mašću, a zatim stavite oblog od iscjedine razrijeđene vodom u omjeru 1:1. Stavljati jednom na dan i tako sve dok ne ozdravite.

Gavezovo ulje (*Symphytaetheroleum*). U litru maslinova ulja stavite 250 g gavezova korijena (*Symphytiofficialisradix*), svježega sitno nasjeckanog ili suhoga mljevenog, i ostavite na suncu ili na toplome četiri tjedna. Ulje procijedite i dobro istisnite, ulijte u tamnu bocu i čuvajte na hladnom i tamnom mjestu. Nagnječeno mjesto i oko njega namažite uljem, a preko noći stavite oblog od njega. Maže se svako jutro i večer ili barem svaki drugi dan sve dok ne ozdravite.

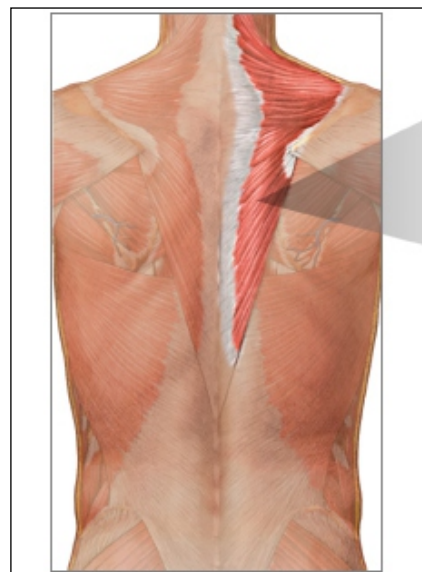
Iscjedina gavezova. U litru 90-postotne vinske žeste (alkohol dobiven destilacijom vina) stavite 250 g gavezova korijena (*Symphytiofficialisradix*), svježega sitno nasjeckanog ili suhoga mljevenog i ostavite ga na suncu ili na toplome četiri tjedna. Tinkтуру procijedite i dobro istisnite, ulijte u tamnu bocu i čuvajte na hladnom i tamnom mjestu. Nagnječeno mjesto i oko njega namažite iscjedinom, ali je prethodno razrijedite vodom u omjeru 1:1, a preko

noći od toga napravite oblog. Savjetujem da navečer prije spavanja namažete nagnječeno mjesto iscjedinom razrijeđenom vodom u omjeru 1:3, potom stavite sat vremena oblog od toga, a onda napravite oblog od gavezova ulja i ostavite preko noći. Obloge je najbolje uvijek stavljati nakon što samo mjesto prethodno namažete gavezovom masti ili uljem.

IŠČAŠČENJA I UGANUĆA

PITANJE:

Već sam nekoliko puta iščašila gležanj, a liječenje je dugo trajalo. I danas osjećam posljedice pa se stalno bojim dok hodam da će mi se to ponovno dogoditi. Što da učinim da to spriječim i kako da postupim ako do toga ipak dođe?

ODGOVOR

Iščašenje (latinski luxatio) zglobova, nategnuće (uganuće, iskrivljenje, istegnuće zglobnih tetiva, latinski distorsio) i rastezanje (latinski distensio, primjerice zglobne čahure zbog nakupljanja zglobne tekućine i povećanja zglobne šupljine) javljaju se zbog iznenadnoga i pretjeranog pokreta u zglobu. Događaju se najčešće pri bavljenju sportom, nezgodnom padu i slično. U hrvatskim je bolnicama u 2008. ležalo 2.415 bolesnika zbog iščašenja ili nategnuća koljenskih zglobova i ligamenata. Kod uganuća veze unutar zgloba pucaju i on postaje

labav, a kada pak zbog toga dođe do potpunog izlaska kostiju izvan osovine zgloba, onda to nazivamo iščašenjem. Na mjestu ozljede pojavljuju se jaka bol, krvni podljev i oteklina. Zglob treba medicinski zbrinuti jer jednom oštećeni i neizliječeni zglob ostaje trajno labav i sklon ponovnom ozljeđivanju. Uz liječničku terapiju preporučujem sljedeće.

Cipele i čarape. Kao preventivu od iščašenja i uganuća nosite odgovarajuće cipele i čarape. One, naime, mogu biti uzrok posrtanja i padanja s posljedicom uganuća i iščašenja zgloba. Najbolje je izabrati cipele koje će vam dosezati iznad gležnja. Kod mnogih takve cipele uklone i bolove u leđima, a osobito u križima.

Oblozi. Stradali zglob stavite u stanje mirovanja i držite ga u povišenom položaju. Odmah na to mjesto stavite mješavinu od svježega (mekanog) sira i sitno narezane bananine kore. Umjesto toga možete staviti i oblog od svježih listova kelja: uzmite vanjske, velike listove kelja, dobro ih zgnječite bocom tako da iz njih izlazi sok i stavite kao oblog. Ako nemate ni toga, stavite led. Oblog nemojte držati dugo. Zglob i čitavo područje oko njega namažite nevenovom mašću, a onda stavite oblog od iscjedine brđanke (*Arnica montana*), razrijeđen vodom u omjeru 1:1.

Iscjedina brđanke. U litru 70-postotnog alkohola stavite 100 g svježih brđankinih cvjetova (*Arnica montanaeflores*), ostavite na suncu ili na toplome 14 dana i nakon toga procijedite. Dobro istisnutu

tinkтуру ulijte u tamnu bocu te ostavite 10 dana na tamnom i hladnom mjestu. Iscjedinu opet procijedite te ulijte u tamnu bocu i čuvajte je na hladnom i tamnom mjestu. Ako se ne otvara, iscjedina vrijedi i desetak godina. Njome se mažu oboljela mjesta ili se miješa s vodom u omjeru 1:1 i stavlja kao oblog.

Gavezovo ulje (*Symphytiaetheroleum*). U litru maslinova ulja stavite 250 g gavezova korijena (*Symphyti officinalisradix*), sitno nasjeckanoga svježeg ili mljevenog suhog, ostavite na suncu ili na toplome četiri tjedna. Ulje procijedite i dobro istisnite, ulijte u tamnu bocu i čuvajte na hladnom i tamnom mjestu. Iščašeno ili uganuto mjesto i oko njega namažite uljem, a tijekom noći stavite oblog s njim. Ozlijeđeni zglob će znatno brže ozdraviti. A i eventualno napukla kost deset puta brže zaraste. Zato je vrlo važno da iščašeno ili uganuto mjesto bude dobro namješteno, vraćeno u prethodno stanje. Mažite svaku večer ili barem svaku drugu večer sve dok ne ozdravite.

Iscjedina gavezova. U litru 90-postotne vinske žeste (alkohol dobiven destilacijom vina) stavite 250 g gavezova korijena (*Symphyti officinalisradix*), sitno nasjeckanoga svježeg ili mljevenog suhoga, ostavite na suncu ili na toplome četiri tjedna. Nakon toga procijedite i dobro istisnite, ulijte u tamnu bocu te čuvajte na hladnom i tamnom mjestu. Slomljeno mjesto i oko njega namažite

tinkturom, ali je prethodno pomiješajte s vodom u omjeru 1:1, a preko noći stavite od toga oblog. Zglob će znatno brže ozdraviti i bolovi prije prestati. Preporučujem da navečer prije spavanja namažete slomljeni, iščašeni ili uganuti zglob iscjedinom razrijeđenom vodom u omjeru 1:3, zatim stavite jedan sat oblog od toga, a onda napravite oblog s gavezovim uljem i ostavite preko noći. Mažite svaku večer ili barem svaku drugu, sve dok ne ozdravite.

Mast od čuvarkuće. U kilogram tople i tekuće svinjske masti umiješamo svježe iscijeđeni sok od 10 listova čuvarkuće (*Sempervivum tectorum*). Sve se nekoliko puta dobro promiješa i ostavi da se ohladi. Mast je dobar lijek za liječenje nagnječenoga tkiva (kontuzija), iščašenja, rana, ozljeda od nezgoda, opekline, upala, uboda kukaca i dr. Ljekovitost tako napravljene masti traje šest mjeseci ako se čuva u hladnjaku. Mažite svaku večer ili barem svaku drugu, sve dok ne ozdravite.

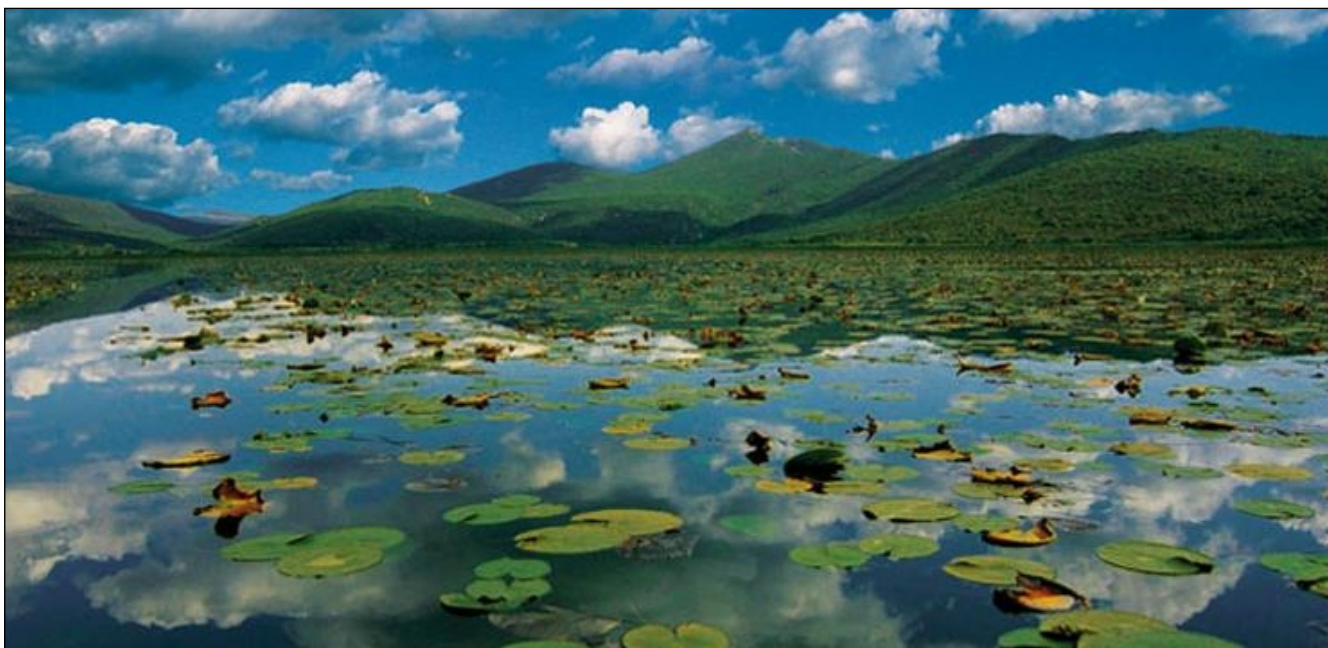
Oruj-3. Ako su bolovi vrlo jaki, najbolje će djelovati moje ulje Oruj-3. Sastoji se od mješavine nekoliko desetaka čistih ulja ljekovitih biljaka, a ubrzo prestanak bolova i ozdravljenje. Lagano, bez pritiskanja, namažite stradali zglob i bolna mjesta, zamotajte prozirnom folijom i ostavite preko noći. Ujutro pažljivo operite zglob toplom vodom i ponovite kuru. Postupak ponavljajte sve dok bolovi ne prestanu.

Nastavit će se...

Park prirode Hutovo blato

WWF (World Wide Found for Nature) je Svjetska organizacija za zaštitu prirode utemeljena 1961. godine. U Bosni i Hercegovini djeluje WWF Adria od 2005. U sklopu projekta „Živučie srce Europe“ WWF je, po Europskoj direktivi o značajnijim staništima i vrstama, identificirao, popisao i kartirao sva značajnija staništa u BiH. Međunarodno značajne močvare u BiH su: Livanjsko polje, Hutovo blato i Bardača (blizu Srpa). Predstavljamo Hutovo blato. Ovaj mali raj – močvara svjetskog značaja, nalazi se u jugoistočnoj Hercegovini, s lijeve strane rijeke Neretve na području općina Čapljina i Stolac. Zauzima površinu od 7411 ha močvarnog, ravničarskog i brdskog prostora. Ima šest jezera i vodotok rijeke Krupe. Dna jezera su ispod morske razine. Najveće je zimovalište ptica u Europi. U hotelu Park na Karaotoku ljubazni domaćini svima će boravak u ovoj oazi mira učiniti još ljepšim.

Sam lokalitet Hutovo blato spominje se od davnina. Nakon drugog svjetskog rata bilo je zaštićeno isključivo kao elitno lovište. Dana 3. lipnja 1954. ustanovljen je ornitofaunistički rezervat "Hutovo blato" površine 6144 ha čime počinje njegova povijest kao zaštićenog dijela.

U sklopu tadašnjeg rezervata 1959. je izdvojen strogi ptičji rezervat Škrka (površine 350 ha), koji je bio zatvoren za ribarenje, lov i druge ekonomski isplative aktivnosti. Već 1971. Hutovo blato je uvršteno u popis močvara od međunarodnog značaja, a 1980. u međunarodni projekt za zaštitu mediteranskih močvara. Odlukom vlade HR HB 30. ožujka 1995. god. Hutovo blato je proglašeno parkom prirode i od tada njime upravlja Javno poduzeće Park prirode "Hutovo blato". Godine 1998. uvršteno je u popis međunarodno važnih staništa ptica, a 2001. u popis močvara od međunarodne važnosti (po metodologiji Ramsarske konvencije).

Uprava Parka radi na redefiniranju turističkog imidža Hutova blata kao prirodno očuvanog močvarnog područja uz razvoj edukativno-obrazovnih, sportsko-rekreativnih i turističkih sadržaja, sukladno važećim načelima održiva razvoja zaštićenih područja u europskim i svjetskim standardima. Uz dozu opreza za očuvanjem i zaštitom temeljnih prirodnih vrijednosti prostora, turistima se nudi: foto safari, sportski ribolov, sportske pripreme, edukativna-obrazovna staza i ugostiteljstvo. Urađena je i nova poučna

staza koja će, uz deset interpretativnih panoa učenicima i ostalim posjetiteljima pomoći da više saznaju o osobitostima ovog područja i uživaju u ljepoti prirode.

Zahvaljujući povoljnim ekološkim uvjetima i utjecaju mediteranske klime na prostoru Parka prirode po posljednjim istraživanjima projekta Life utvrđeno je više od 600 biljnih vrsta. Na okolnim brdima nailazimo na elemente makije karakteristične za submeditransko područje. Šmrika (*Juniperusoxycedrus*) L. i zelenika (*Phylireamedia*) L. karakteriziraju se tamnozelenom bojom, Javlja se i smrdljika (*Pistaciaterebinthus*) L. itd. Samo na jednom lokalitetu i to izdvojenom otoku u samoj močvari zastupljena je lorovika (*Laurusnobilis*) L. Od drveća zastupljene su: crni jasen (*Fraxinusornus*) L., crni grab (*Ostriacarpinipholia*) Scop., koščela (*Celtisaustralis*) L., a od grmova u ovom prostoru su šipak (nar) (*Punica granatum*) L., drača (*Paliurusspinachristi*) Mill., tilovina (*Petteriaramentacea*) Presl., drijen (*Cornusmas*) L. Od prizemne flore zastupljenije su: kadulja (*Salviaofficinalis*) L., smilje (*Helichrysumitalicum*) (Roth.) Mill.

Corr. Guss., vriješak (*Saturejamontana*) L. itd.

Od vodene vegetacije najzastupljeniji je lokvanj (*Nuphar luteum*) L., lopoč (*Nymphaea alba*) L. Smjenjuje se močvarna vegetacija s vrstama: rogoz (*Typha angustifolia*), zatim pojas trske i šaša (*Phragmites communis*) Trin. Na nešto višim terenima je pojas ljutika (*Cladium mariscus*) (L.) Pohl., i dalje busenasti šaš (*Carex elata*) All.

Od drvenastih vrsta u depresiji "Hutova blata" nalaze se: rakita (*Salix purpurea*) L., bijela vrba (*Salix alba*) L., bijeli dud (*Morus alba*) L., smokva (*Ficus carica*) L., jasen (*Fraxinus angustifolia*) L., itd.

Lako uočljiva zonalnost vegetacije uz nezaobilazni utjecaj vode predstavlja idealne uvjete posebno za ptičju populaciju. Koloriti različitih boja vegetacije uz plavetnilo vode pružaju poseban ugođaj i vrijednost krajobraza. Zanimljivost u vegetaciji "Hutova blata" je prirodna revitalizacija močvarnog jase na (*Fraxinus angustifolia*) L.

Posebno bogatstvo "Hutova blata" predstavljaju ptice. "Hutovo blato" se nalazi na jednom od četiri migratorna puta ptica iz Sjeverne i Srednje Europe prema Aziji i Africi. U vrijeme seobe ptica one, uz povoljne abiotičke (klima, geografski položaj, voda, tlo i dr.) i biotičke uvjete

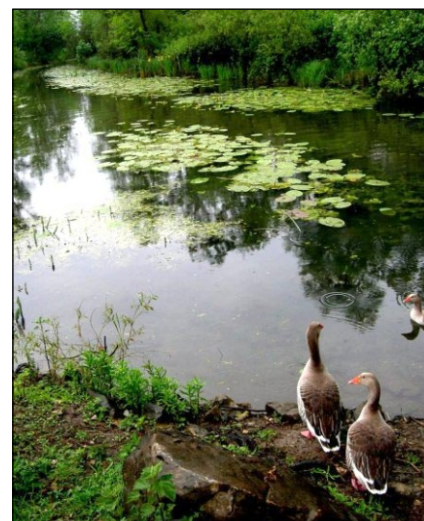
(vegetaciju, mikro i makro faununa, i dr.) na prostoru "Hutova blata" nalaze obilje hrane, tišine i mira za odmor te je zbog toga ovaj prostor od davnina prepoznat kao važno stanište ptica močvarica. Najveći broj vrsta ptica je registriran u vrijeme jesenske i proljetne seobe, a također veliki broj ptica se zadržava na zimovanju i gniježđenju.

Prema posljednjim istraživanjima projekta Life na prostoru Parka prirode "Hutovo blato" zabilježeno je 163 vrste ptica iz 39 porodica. Prema sezonskom statusu, najveći broj vrsta pripada zimovalicama i to 53 vrste. U zimskom razdoblju seobe ptica na prostoru "Hutova blata" zna boraviti i do nekoliko desetaka tisuća jedinki raznih vrsta ptica. Impozantno je promatrati jata od po nekoliko tisuća jedinki u njihovom kretanju nad ovim područjem.

Uz povoljne klimatske uvjete i obilje hrane određeni broj ptičji vrsta ostaje tijekom cijele godine na prostoru "Hutova blata", gnijezdi se i podižu svoje mlade. Izdvojiti ćemo neke: mali vranac (*Phalacrocorax pygmaeus*) Pallas, Pygmy Cormorant, mala bijela čaplja (*Egretta garzetta*) Linnaeus, Little Egret, siva čaplja (*Ardeacinerea*) Linnaeus, Grey Heron, čaplja danguba (*Ardea purpurea*) Linnaeus, Purple Heron, žuta čaplja (*Ardeola ralloides*) Scopoli,

Squacco Heron, gatak (*Nycticorax nycticorax*) Linnaeus, Night Heron, divlja patka (*Anas platyrhynchos*) Linnaeus, Mallard., Heron. i druge vrste.

Uz navedene, bogatstvo ptičjeg fonda čini više vrsta ždralova, prepelica, jarebica, golubova, ševa i nekih drugih. Ovakvo bogatstvo trebamo zaštititi i čuvati te poučiti buduće generacije da sačuavaju i njeguju prirodna bogatstva.

U vodama Hutova blata ima 22 vrste riba iz 12 porodica od kojih su endemske vrste podustva (*Chondrostomakneri*) Heckel, 1843., zubatak (*Salmodontex*) Heckel, 1854., neretvanski vijun (*Cobitis nerentana*) Linnaeus, 1758., te glavočići (*Knipowitschiapunctatisimacroatica* i *Knipowitschiasp.*).

Najpoznatije vrste su obični šaran (*Cyprinus caprio*) Linnaeus 1758, linjak (*Tincatinca*) Linnaeus 1758, keljavac (*Scardinius scardafu*) Bonaparte 1837, plotica (*Rutilus basak*) Heckel 1843, američki somić (*Ameiurus nebulosus*) Lesueur 1819, i dr.

Vode Hutova blata su preko rijeke Krupe i Neretve povezane s Jadranskim morem, pa i neke migratorne vrste koje obitavaju u slanoj vodi dolaze u Hutovo blato i prilagođavaju se uvjetima slatke vode, a najpoznatije su europska jegulja (*Anguilla anguilla*) Linnaeus 1758 i cipol glavaš (*Mugil cephalus*) Linnaeus 1758. i dr.

www.hutovo-blato.com

Putovanje u Fatimu, Lurd i Padovu

Hodočasnici pred crkvom sv. Jakova u Santiago de Compostela

Crkva je iz 12. stoljeća u stilu romaničkom, ali njezino uređivanje traje kontinuirano (i danas su skele oko katedrale), pa je tu gotička kapela, renesansna kupola, barokni plašt... U crkvi je najveća kadionica na svijetu. Nakon osobne molitve i kratkog poklona relikvijama sv. Jakova, misu je predslavio vlč. Vlatko Rosić, direktor Katoličkog školskog centra u Tuzli. Uz mnoge, sv. Jakovu su hodočastili sv. Franjo Asiški i sv. Ignacije Loyola. U gradu uz svjetovne povijesne zanimljivosti možete posjetiti benediktinsku crkvu sv. Pelaya, španjolskog mučenika iz 10 stoljeća, samostan i crkvu sv. Franje.

Tijekom srednjeg vijeka bilo je veoma popularno hodočastiti u Santiago de Compostel. Put za Santiago (Camino de Santiago) ili Put svetoga Jakova je ruta koju prođu hodočasnici do svetišta sv. Jakova. Postoji više putova do svetišta. Najpoznatiji je francuski put koji počinje iz francuskog gradića St. Jean udaljena 800 km od Santiago de Compostela. Na tom putu izgrađeno je 1800 objekata vjerskog i svjetovnog karaktera, što su na raspolaganju hodočasnici. Put je povezoao i poticao kulturnu razmjenu između Pirinejskog poluotoka i ostatka

Europe i svjedočanstvo je snage kršćanske vjere među ljudima svih društvenih slojeva. Kasnije je zanimanje za ovo hodočasničko mjesto splasnulo. U novije vrijeme ponovno mu raste popularnost. Ovaj put hodočasnici prolaze pješačenjem, na konju, magarcu, biciklu. Godišnje oko 100 000 hodočasnika dobije tzv. compostelu, kojom se potvrđuje da su prošli put koji je Udruga hodočasnika sv. Jakova priznala kao jedini službeni put. A dodjeljuje se na temelju hodočasničke putovnice. Putovnicom je propisano kretanje i u određenim mjestima u hodočasničkoj putovnici se potvrđuje da ste prošli kroz to mjesto. Treba preći 800 km u molitvi: strpljivo i hrabro poštujući pravila puta. Pred svetištem sv. Jakova susreli smo dvije mlade vjeroučiteljice (iz Livna i Tomislavgrada), koje su upravo propješačile ovaj put. Čestitajući im na podvigu, svi smo bili ozareni ovim susretom. Putu sv. Jakova Vijeće Europe je dodijelilo naziv „Glavna ulica Europe“, a UNESCO je put upisao u svjetsku kulturnu baštinu.

Nastavljam o put do Ponferrade. Ime je od latinskog PonsFerrata što znači željezni most. Ima oko 70 000 stanovnika. Leži na rijeci

Sil, pritoci rijeke Miño, u dolini El Bierzo potpuno okružen planinama u pokrajini León. To je posljednji veliki grad na francuskoj ruti puta Svetog Jakova prije konačnog odredišta Santiago de Compostela. Ponferrada je također poznata po svojem Castillo de los Templarios – templarski dvorac površine oko 16 000 četvornih metara. Ferdinand II. od Leóna dao je grad Templarim 1178. godine kako bi zaštitili hodočasnike na njihovu putu u Santiago de Compostel. Kada smo došli u grad bila je već kasna večer. Preuzimajući ključeve soba bili smo fascinirani privjescima na ključevima, namještajem. Sve je odisalo starinom. Hotel Temple u templarskoj tradiciji. U parku ispred hotela nalazi se klub templara. Uz povijesni muzej ovdje je i Muzej radia i nudi zanimljiv pregled radio-povijesti Španjolske. Gdje ste još mogli posjetiti Muzej radia? – baš zanimljivo.

Nakon večernje šetnje gradom, dobro prospavane noći 4. srpnja, nastavljam put prema Lurdu, posjećujemo Aspeitie, malo mjesto u Baski na sjeveru Španjolske. – rodno mjesto sv. Ignacija Loyole. Rođen je 1491. u dvorcu Loyola Gipuskoa pod imenom Íñigo López de Loyola, kao dvanaesto dijete. Roditelji su mu već od ranog djetinjstva namijenili svećeničko zvanje i u tom su ga pravcu usmjeravali, ali Íñigo, sklon viteškim pričama i avanturama, odlučuje krenuti putem vojničkog poziva. Njegova se vojnička karijera kretala ka vrhuncu. No, na Duhove 1521., u bitci braneći tvrđavu Pamplonu, biva teško ranjen topovskim zrncom u noge. Nakon ranjavanja, na dugotrajnom je liječenju u svom rodnom dvorcu. Na bolesničkoj postelji čeznuo je za zabavnim knjigama, ali tu su bile samo dvije: "Život Isusa Krista" od Ludolfa kartuzijanca i "Zlatne legende" (*o životima svetaca*) Jakova de Voragine. Ispočetka mu se nisu sviđale, ali ih je pritisnut dosadom počeo čitati. Tu je doživio obraćenje. Iz poštovanja prema sv. Ignaciju Antiohijskom uzeo je ime Ignacije. Sa sv. Franjom Ksaverom utemeljio Isusovački red – Družbu Isusovu 1535. Izabran je za generalnoga

poglavara, koji će to ostati sve do smrti. Redu je dao čvrst ustroj, popraćen brojnim misama i molitvama. Družba se proširuje po čitavoj Europi, a Franjo Ksaver ju proširuje i na Daleki Istok. Ignacije umire 31. srpnja 1556. godine. Taj se dan slavi kao spomendan na neumornu i čvrstu osobu koja je za sobom ostavila razgranat i discipliniran red s brojnim kolegijima i ustanovama. Njegova rodna kuća - dvorac je muzej sa spomen sobom u kojoj je doživio obraćenje. Tu je i barokna bazilika njemu u čast. U kapelici obraćenja euharistiju je predslavio fra Damir Pavić. Nisam vam ni kazala da su svakodnevno bile gotovo nesnosne vrućine (37 – 39 C°), pa nam je, nakon duhovne okrijepe dobro došlo i malo osvježanje s vodom i kavom u hladovini.

Lurd (Lourdes) je na jugozapadu Francuske u podnožju Pirineja. Do Gospina ukazanja bio je malo trgovačko središte. Nakon ukazanja u špilji Massabielle mlinarevoj kćeri Bernardici

(Berdardeti Soubirous, Lourde, 07.1.1844. – Nevers, 16.4.1879.), nepismenoj djevojčici od 11. veljače do 25. ožujka 1858. grad se razvio u turističko odredište kao najpoznatije i najljepše Marijansko svetište. Svaki dan se slave svečane sv. mise, procesija s Presvetim sakramentom i noćna sa svijećama, molitve i blagoslovi bolesnika, kupanja u lurdskoj vodi, križni put i tihe pobožne molitve hodočasnika ispred špilje ukazanja. Lurd ima oko 17 000 stanovnika, drugi je grad u Francuskoj po broju hotela, iza Pariza, pa u 270 hotela može prihvatiti više milijuna hodočasnika i turista godišnje.

U Lurd stižemo u ranim večernjim satima. Nakon smještaja u hotelu „Kristine“ odlazimo u Gospino svetište. Sve je pod svjetlima i djeluje pomalo bajkovito. U špilji ukazanja misa je za neku skupinu više ne znam na kojem jeziku. Nakon osobne pobožnosti i molitve Bogu po zagovoru Bezgrješne, pokušavamo na slavinama natočiti vodu, ali ne uspijevamo. Kasnije

saznajemo da su nove slavine za vodu postavljene na drugom kraju. U Lurdu se Gospa ukazala više puta Bernardici. Uz tajne koje kazala vidjelici, rekla je gdje će otkriti izvor vode, koja će biti ljekovita. Na dan zadnjeg ukazanja otkrila je svoj identitet rekavši „Ja sam Bezgrješno začecé“. Djevojčici to nije bilo jasno, a strahujući da će zaboraviti, trčala je do župnika kako bi mu to priopćila. Župnik je svakako znao, jer je dogmu o „bezgrješnom začecú BDM“ objavio Papa Pio IX. četiri godine prije ovih ukazanja - 8. prosinca 1854. Bernardica je proglašena svetom 1953. Lurd je zbog ljekovitosti vode poznat po ozdravljenjima. U svetištu je puno invalida i bolesnika. Uz svetište su medicinski uredi u kojima djeluje medicinsko stručno osoblje i stručnjaci crkvenog prava, koji potvrđuju čuda ozdravljenja. Svakodnevno su organizirana kupanja u lurdskoj vodi. To je kratkotrajno uranjanje tijela u vodu. Temperatura vode je 12 C°.

nastavit će se...

PAPA SLAVI: Franjo je proslavu započeo susretom s djecom

Papa Franjo je u nedjelju 17. prosinca proslavio svoj 81. rođendan, a dan je započeo susretom s djecom iz vatikanske pedijatrijske klinike, izvijestio je Radio Vatikan.

Klinika Santa Maria smještena je na teritoriju Vatikana i pruža besplatne medicinske usluge djeci do pet godina starosti. Većina ih je iz obitelji migranata. Papa se s djecom susreo na privatnoj audijenciji u vatikanskoj dvorani Pavao VI a kasnije će održati molitvu Angelus i dati blagoslov kao i svake nedjelje, izvješćuje vatikanski radio.

Papa je prethodne rođendane proveo s beskućnicima i s mladim katoličkim aktivistima. Na Trgu Svetog Petra 2014. godine skupina plesača nenajavljeno je otplesala tango, ples njegove rodne Argentine.

Jorge Mario Bergoglio rođen je 17. prosinca 1936. u Buenos Airesu, u obitelji s petero djece, a otac mu je bio talijanski imigrant, te novi papa ima i argentinsko i talijansko državljanstvo. Diplomirao je kemijsku tehnologiju, no poslije se odlučio za svećenički poziv te stupio u bogosloviju. U novicijat Družbe Isusove stupio je 11. ožujka 1958. godine. Humanističke studije završio je u Čileu, a 1963., po povratku u Buenos Aires, završio je filozofiju na Filozofskom fakultetu kolegija „San Jose“ u San Miguelu. Sljedeće dvije godine predavao je književnosti i psihologiju na kolegiju „Immacolata“ u Santa Feu, a 1966. predavao je iste predmete na kolegiju „Salvatore“ u Buenos Airesu.

Od 1967. do 1970. studirao je teologiju na Teološkom fakultetu kolegija „San Jose“ u San Miguelu.

Za svećenika je zaređen 13. prosinca 1969. godine, a unutar Družbe Isusove proveo je svoj treći probandat 1970. – 1971. u Alcali de Henares u Španjolskoj, te je 22. travnja 1973. položio svoje doživotne zavjete.

Kao nadbiskup putovao je javnim prijevoznim sredstvima, a umjesto biskupske palače, stanovao je u iznajmljenom stanu, te si je zaslužio nadimak „kardinal siromašnih“. Govori španjolski, talijanski, a služi se i njemačkim jezikom. Poznat je i kao dobar kuhar, ljubitelj opere, prijatelj grčke klasike, Shakespearea i Dostojevskoga te kao dobar plivač, premda od djetinjstva ima poteškoća s plućima.

Prvi puta u povijesti Crkve jedan rimski biskup je uzeo ime Franjo, a i prvi puta da je jedan isusovac izabran za papu, te da papa dolazi iz Latinske Amerike.

Ideje za božićne poklone

Ako se još uvijek niste odlučili što kupiti za Božićne blagdane kao poklon i ako su vam dosadila višesatna hodanja po dućanima donosimo vam nekoliko ideja za poklone koje možete staviti ispod bora.

Pokloni za mamu, tatu, sestru, brata, curu ili dečka – mi imamo pravo rješenje za vas! U moru ideja naći će se ponešto za svakoga!

- 1. Vuneni komplet rukavica, kape i šala** – dar koji će grijati cijelu zimu
- 2. Knjižica s receptima ili set za izradu kolača** – samo pripazite da osoba kojoj poklanjate dar voli peći kolače!
- 3. Knjiga** – ovo je uvijek dobar dar s kojim rijetko da ćete pogriješiti.
- 4. CD/DVD** – album omiljenog izvođača ili reizdanje starog albuma najdraže grupe pokloni su koji će rezveseliti svaku osobu. Također najdražoj osobi možete pokloniti DVD nečijeg koncerta ili omiljeni filmski klasik.
- 5. Nakit** – pripadnice ljepšeg spola sigurno će rasveseliti par naučnica, narukvica ili ogrlica ispod bora. Muškarcima uvijek možete pokloniti sat!
- 6. Papuče** – tople papuče ove će zime svakome dobro doći
- 7. Rokovnik za 2014.** – za poslovne osobe pune obaveza
- 8. Parfem** – samo pripazite da točno znate koji parfem osoba kojoj ga poklanjate preferira
- 9. iPhone (ili bilo koji drugi mobitel)** – za sve zaljubljenike u tehniku iPhone će biti ostvarenje snova! Također u vrijeme Božića mnogi će mobiteli biti na akciji pa ćete sigurno moći naći i neki jeftiniji model.
- 10. Kućni ljubimac** – samo pazite da osoba kojoj poklanjate ljubimca želi imati životinju!
- 11. Putovanje za dvoje** – zašto ne biste iznenadili dragog ili dragu i uplatili romantično putovanje?
- 12. Romantična večera** – nemate li novaca za skupa putovanja zašto ne biste svog partnera ili partnericu izveli na romantičnu večeru? Gesta će biti još veća ako umjesto odlaska u restoran večeru pripremite sami.
- 13. Komplet ukrasnih mirisnih svijeća ili mirisna svjetiljka** – oduševit će svaku osobu koja voli čisti i mirišljavi dom
- 14. Bombonijera (i ostale čokoladne slastice)** – sladokusce ovaj poklon ispod bora sigurno neće razočarati
- 15. Kasica prasica** – prikladana za nadolazeću krizu
- 16. Torba** – sportska torba za njega ili elegantna torbica za nju
- 17. Godišnja pretplata za najdraži časopis**
- 18. Novčanik** – ne zaboravite u njega staviti i kovanicu za sreću!
- 19. Bežična tipkovnica i miš** – za one koji se ne mogu odvojiti od kompjutera
- 20. Puzzle** – od 1000, 2000 ili pak 10,000 komada!
- 21. Novac** – u nedostatku mašte (ili vremena) novac će uvijek nekome dobro doći

Usnih san

Anđeo me povede na neko, tihom svjetlošću obasjano groblje.

Bijaše tjeskobno. Vodio me između grobova i pokretom ruke nukao me da čitam natpise na njima. Imena mi nisu ništa kazivala.

No, odjednom postah svjestan bilježaka pod njima. Bili su sve ovakvi zapisi:

živio tri godine i šest mjeseci,

živio sedamnaest dana,

živio četiri mjeseca i dva dana,

živio dvanaest godina,

živio pedeset i dvije minute.

- Zašto si me doveo na ovo dječje groblje? - upitah ga zgranuto.

A groblje bijaše nepregledno.

- Ovo nije dječje groblje – reče mi. – Ovdje počivaju odrasli ljudi.

- Pogledaj što piše – upozorih ga na natpise.

On se bolno osmjehnu.

- Znam – reče. – Piše koliko su vremena posvetili drugima, koliko su voljeli. Jer samo su toliko živjeli.

Nepoznati autor

HUMOR.HUMOR.HUMOR.HUMOR.

Objašnjava otac petogodišnjem sinčiću:

- Ako hoćeš budeš jak kao tata, moraš pojesti sav špinat iz tanjura.

A mali odgovara:

- Neću da budem jak kao tata. Hoću da komandiram kao mama.

.....
Leži pacijent na operacijskom stolu i anesteziolog ga pita:

- Želite li anesteziju koju plaća Zavod zdravstvenog osiguranja ili plaćate sami?

- Pa, ovu što plaća Zavod.

- Dobro – ni na na na, moje zlato spava

Uhvati policajac lopova. Nemoćni lopov pita policajca:

Je l' mogu odem čas do one pekare, umrijet ću od gladi?

Policajac reče:

Idi, ali odmah se vrati.

Policajac ga pusti, lopov pobjegne.

Sutradan isti policajac uhvati istog

lopova. Lopov mu kaže:

Ajd' molim te, pusti me da odem do one pekare, umrijet ću od gladi.

Policajac mu kaže:

Ha ha nisam ja od jučer, ti ostani tu, a ja ću ti otići kupiti!

Nastavnik povijesti ulazi u učionicu i zatiče u klupama sve đake osim jednog, koji nešto radi u kutu učionice.

-TI! Ti što petljaš nešto tamo iza! Reci mi što znaš o francuskoj revoluciji!

-Ne znam ništa...

-Koje godine je počeo 1. svjetski rat?

-Tisuću tristo...

-Sjedi! Jedan! Kako se zoveš?

-Haris Matabdžija Harić.

-Pa nema te u dnevniku!

-Naravno da me nema, mene su poslali da popravim radijator!

Poljupci od kokosa

Sastojci

- 4 žumanca
- 100 g šećera
- 1 vanilija šećer
- 200 g kokosova brašna
- 4 bjelanjka

Priprema

Pjenasto izmiješajte žumanca, šećer i vanilin šećer. Dodajte kokosovo brašno i na kraju lagano umiješajte snijeg od bjelanaca. Čajnom žlicom oblikujte male hrpice i položite ih na pleh obložen papirom za pečenje. Pecite u pećnici zagrijanoj na 150 stepeni oko 20 minuta.

Limunska kriške

Sastojci

- **Biskvit:** 5 bjelanjaka, 20 dkg šećera, 20 dkg mljevenih oraha, 2 rebra ribane čokolade, 4 žlice brašna,
- **Krema:** 5 žumanjaka, 20 dkg šećera, 3 žlice gustina, sok od jednog limuna, 20 dkg maslaca
- oblante
- 2 oblante

Priprema

Izlupati bjelanjke, dodati šećer, nastaviti mutiti i u dobro umučeno smjesu dodati ostale sastojke. Peći u tepsiji/ voditi računa da tepsija bude otprilike veličine obladne

Krema:

Na pari sve skuhati. Ohladiti i u hladno dodati prethodno umučeni maslac. Dobro sve izmiješati.

Postupak rada:

Na hrapavu stranu obladne staviti pola kreme, poravnati. Staviti biskvit. Na biskvit staviti ostatak kreme, poravnati. Poklopiti sa hrapavom stranom obladne. Pritisnutinečim težim, pa nakon dva/tri sati prelići čokolodom.

 Nema raja bez rodnoga kraja!

